

Univerzita Karlova
Přírodovědecká fakulta
katedra Sociální geografie a regionálního rozvoje

Studijní program: Geografie
Studijní obor: Sociální geografie a geoinformatika

Lenka Kalibová

SROVNÁNÍ POČTU A LOKALIZACE LETECKÝCH ÚTOKŮ
RUSKA A MEZINÁRODNÍ KOALICE V SYRSKÉM
KONFLIKTU

COMPARISON OF NUMBER AND THE LOCATION OF THE
RUSSIA AND INTERNATIONAL COALITION AIR
ATTACKS IN THE SYRIAN CONFLICT

Bakalářská práce

Praha 2018

Vedoucí práce: RNDr. Libor Jelen, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne 14. května 2018

Lenka Kalibová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala RNDr. Liboru Jelenovi, Ph.D. za odborné vedení předkládané bakalářské práce, připomínky a cenné rady. Také děkuji své rodině a blízkým za veškerou podporu, kterou mi po dobu studia a zpracování práce poskytli.

Abstrakt

Tématem této bakalářské práce je porovnání aktivit ruské armády a mezinárodní koalice Combined Joint Task Force, která je oficiálně vedená armádou Spojených států amerických, na území Sýrie, kde se od roku 2011 odehrává občanská válka. Pomocí prostorové vizualizace leteckých útoků ruských a koaličních letadel v GIS jsou vyhodnoceny a vysvětleny prostorové rozdíly cílů náletů a porovnána zájmová území zahraničních aktérů v Sýrii. Co se metodiky týče, polohová data jsou získána z textové databáze leteckých útoků, podle této lokalizace jsou také vytvořeny mapy v softwaru ArcGIS. Tato bakalářská práce má za cíl zjistit, na jaké území cílí letecké jednotky mezinárodní koalice a Ruska v Sýrii a podat vysvětlení zájmových území Ruska a USA v kontextu syrské občanské války a světové geopolitiky.

Klíčová slova: Sýrie, Rusko, USA, občanská válka, letecké útoky

Abstract

This bachelor thesis aims to compare the activities of the Russian army and the international coalition – Combined Joint Task Force, which is officially led by US military forces, in Syria, where there is ongoing civil war since 2011. The spatial differences of the air raid targets are evaluated by using spatial visualization of the Russian and the coalition aircraft actions in GIS. Methodologically, the targets of air raids were obtained from a text database of air attacks, according to which maps were created in ArcGIS software. This bachelor thesis also aims to determine which parts of the Syrian territory are targeted by the Russian air force and which by the international coalition, and to explain the interests of Russia and the US in the context of Syrian civil war and global geopolitics.

Keywords: Syria, Russia, USA, civil war, air raid

Obsah

Seznam obrázků a tabulek	7
1 Úvod	8
2 Metodika a data	10
3 Geopolitický kontext	13
4 Geograficko-historický kontext.....	15
4.1 Počátek občanské války.....	17
4.2 Aktéři konfliktu na území Sýrie	19
4.2.1 Pro-vládní síly	20
4.2.2 Opoziční síly.....	22
4.2.3 Kurdové	23
4.2.4 Islámský stát	24
4.3 Ruská intervence v Sýrii.....	24
4.4 Mezinárodní koalice Combined Joint Task Force.....	25
4.5 Sledované období	26
5 Analytická část	28
6 Interpretace výsledků.....	40
6.1 Cíle leteckých útoků ruské armády	42
6.2 Cíle leteckých útoků koalice CJTF-OIR vedené armádou USA	44
7 Závěr.....	47
8 Seznam literatury.....	49

Seznam obrázků a tabulek

- Obrázek č. 1: Podíl náletů USA a spojenců CJTF-OIR v Sýrii a Iráku v roce 2017
- Obrázek č. 2: Mapa hustoty zalidnění syrských provincií v roce 2011
- Obrázek č. 3: Mapa náboženských a etnických skupin v Sýrii v roce 2012
- Obrázek č. 4: Území ovládaná aktéry syrské občanské války v září 2015
- Obrázek č. 5: Přehled aktérů občanské války v Sýrii a jejich vztahy v roce 2015
- Obrázek č. 6: Letecké útoky v syrských provinciích od října 2015 do března 2016
- Obrázek č. 7: Mapa prostorové distribuce leteckých útoků v Sýrii v říjnu 2015
- Obrázek č. 8: Mapa prostorové distribuce leteckých útoků v Sýrii v listopadu 2015
- Obrázek č. 9: Mapa prostorové distribuce leteckých útoků v Sýrii v prosinci 2015
- Obrázek č. 10: Mapa prostorové distribuce leteckých útoků v Sýrii v lednu roku 2016
- Obrázek č. 11: Mapa prostorové distribuce leteckých útoků v Sýrii v únoru roku 2016
- Obrázek č. 12: Mapa prostorové distribuce leteckých útoků v Sýrii v březnu roku 2016
- Obrázek č. 13: Ruské a koaliční nálety v provincii Aleppo během sledovaného období
- Obrázek č. 14: Území ovládaná aktéry syrské občanské války v březnu 2016
- Obrázek č. 15: Prostorová distribuce ruských náletů v Sýrii od října 2015 do března 2016
- Obrázek č. 16: Prostorová distribuce koaličních náletů v Sýrii od října 2015 do března 2016

Tabulka č. 1: Přehled aktérů syrské občanské války v letech 2013-2016

Tabulka č. 2: Ruské letecké útoky v Sýrii ve sledovaném období

Tabulka č. 3: Koaliční letecké útoky ve sledovaném období

Tabulka č. 4: Civilní oběti ruských a koaličních náletů v Sýrii

1 Úvod

Sýrie se nachází v geopoliticky velmi nestabilní oblasti Blízkého východu, který je od pradávna regionem střetu zájmů velmocí a kde proto často dochází k ozbrojeným konfliktům. Občanská válka v Sýrii vypukla v polovině března roku 2011, kdy protesty proti vládě prezidenta Bašára al-Assada přerostly v krvavý konflikt, který dnes trvá již sedm let (Devi 2018). Co začalo jako občanské protesty v rámci arabského jara, které v té době otřásaly mnoha arabskými zeměmi, je dnes konfliktem, do kterého jsou zapojeni regionální i globální aktéři a jehož řešení již není otázkou vůle syrských občanů (Bhardwaj 2012). Dohody a spolupráce aktérů konfliktu se navzájem proplétají a analýza postojů a zájmů jednotlivých stran je složitá. Právě zapojení světových velmocí, Spojených států a Ruska, dávají syrské občanské válce globální rozměr. Zatímco USA vedou mezinárodní koalici proti takzvanému Islámskému státu v Iráku a Sýrii a podporují opoziční síly či Kurdy, Rusko bojuje na straně syrského prezidenta Assada v boji proti všem. Obě velmoci operují především za využití svých vzdušných sil (Jenkins 2014). Rozdílné jsou však teritoriální zájmy jednotlivých aktérů. Při studiu podkladových materiálů na toto téma se můžeme setkat s kartografickou vizualizací teritoriální proměny pozic jednotlivých aktérů konfliktu, žádná práce však doposud nezkoumala teritoriální aspekty zapojení Ruska a USA do konfliktu a jejich podmíněnosti.

Tato bakalářská práce se tedy přesně o tento záměr snaží. Cílem je v rámci vybraného časového úseku zjistit teritoriální rozdíly v leteckých úderech ruských vzdušných sil a jednotek mezinárodní koalice Combined Joint Task Force, kterým velí armáda Spojených států amerických, v rámci operace Operation Inherent Resolve a následně podle získaných dat vysvětlit podmíněnosti lokace leteckých útoků v širším geografickém a geopolitickém kontextu.

Vzhledem k hlavní motivaci vojenského zapojení Ruska a USA do syrského konfliktu, jež byla mnohokrát mediálně prezentována (Al Jazeera 2015), totiž boj proti terorismu a Islámskému státu, lze stanovit výzkumnou hypotézu predikující, že většina leteckých útoků obou aktérů směřovala na cíle nacházející se na teritoriu ovládaném Islámským státem. Nicméně v průběhu konfliktu se již několikrát medializovaly případy, kdy ruské útoky směřovaly jak na civilní cíle (Airwars 2016b), tak především do oblastí, kde Islámský stát neoperuje (Bellingcat 2015). Z toho lze vyvodit druhou hypotézu, totiž, že ruské letecké útoky budou mnohem více rozprostřeny na cíle, které jsou strategické a v zájmu režimu Bašára al-Assada, bez ohledu na to, která z bojujících stran dané teritorium

ovládá. Hlavní výzkumná otázka, která z tohoto vyplývá pak zní, které syrské provincie byly nejčastěji terčem útoků ruských a koaličních vzdušných sil a proč?

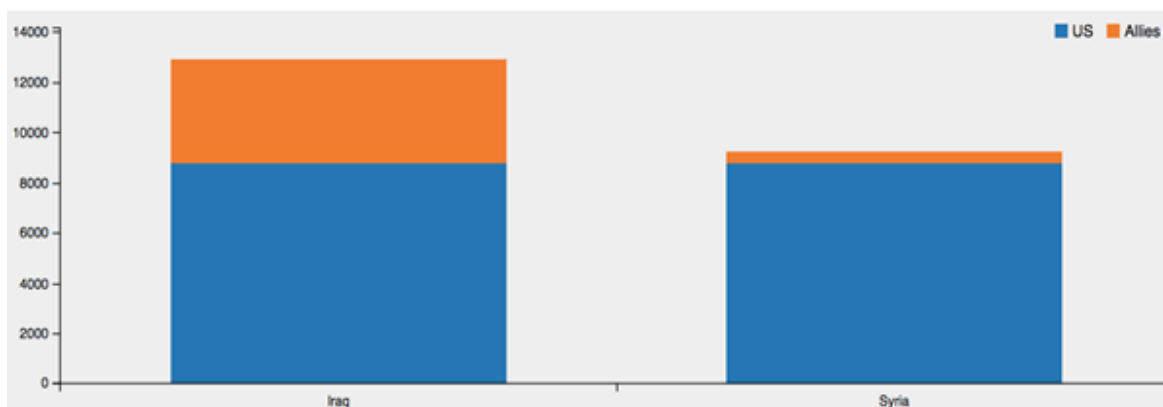
Práce bude dále členěna následovně. V další kapitole bude vysvětlena metodika zpracování dat a jejich původ a následná interpretace, následovat bude nastavení teoretického rámce zkoumané problematiky. Dále se bude část práce věnována geograficko-historickému kontextu syrského konfliktu a představení jeho jednotlivých aktérů. V páté kapitole budou prostřednictvím GIS vizualizace analyzovány cíle leteckých útoků a následně se pokusím o jejich interpretaci a vyhodnocení.

2 Metodika a data

Data cílů leteckých útoků ruské armády byla získána z více zdrojů. Většina dat pochází z databáze Airwars, která je součástí stejnojmenného projektu neziskové organizace, jež letecké útoky během syrské občanské války sleduje. Metodologie sběru dat je na stránce jednoduše vysvětlena. Tato organizace zaměstnává syrské výzkumníky i v místě konfliktů. Tito lidé “shromažďují a vyhodnocují informace týkající se civilních obětí“ (Airwars 2018). Data z terénu jsou doplněna o informace od mezinárodních vojsk, z pravidelné spolupráce s místními i mezinárodními nevládními organizacemi a se zpravodajskými agenturami. Klíčovými přispěvateli o leteckých útocích jsou organizace Syrian Network for Human Rights, Syrian Observatory for Human Rights nebo Violations Documentation Center. Airwars odkazují na tři úrovně důvěryhodnosti nasbíraných informací (Airwars 2018).

Pro účely této bakalářské práce byly využity informace o leteckých útocích, které měly stupeň důvěryhodnosti „Fair“, případně „Contested“, pokud byly k informaci uvedeny více jak dva zdroje. Pro doplnění a zkompletování informací bylo čerpáno i z oficiálních tiskových zpráv ruského ministerstva obrany a reportů na stránce Institute for the Study of War. Data cílů leteckých útoků mezinárodní koalice CJTF-OIR byla převážně získána z oficiálních reportů mezinárodní koalice CJTF-OIR. Stejně jako u informací o leteckých útocích ruské armády, byla data doplněna z databáze Airwars, v které jsou zaznamenány i civilní oběti. Data jsou vedena za celou koalici CJTF-OIR.

Na obrázku č. 1 je zobrazen poměr náletů koaličních členů a americké armády v rámci operace Operation Inherent Resolve z celkového počtu koaličních náletů během této operace. V levém sloupci jsou data z Iráku, kde koalice CJTF-OIR také operuje a v pravém jsou zaznamenány letecké útoky v Sýrii. Za většinu koaličních leteckých útoků zodpovídá americká armáda.

Obrázek č. 1: Podíl náletů USA a spojenců CJTF-OIR v Sýrii a Iráku v roce 2017 (Airwars 2017)

Všechny údaje o náletech byly zaznamenány do tabulky v programu MS Excel. Celkem se jednalo šest listů za ruskou armádu a šest listů za mezinárodní koalici CJTF-OIR – každý list za jeden měsíc. Tímto způsobem bylo sledováno období od října roku 2015 do března roku 2016. Jedná se o první půlrok oficiálního působení ruských vojenských sil na území Sýrie. V tabulkách jsou zaznamenána přesná data leteckých útoků, město nebo přibližná lokalita náletu, provincie, ve které se dané město nebo lokalita nachází, cíl útoku, počet civilních obětí, zdroj informace a detailnější informace o náletu. Cíl útoku je převzatý z oficiálních tiskových zpráv ruského ministerstva obrany či mezinárodní koalice CJTF-OIR nebo z databáze Airwars.

Dále bylo nutné textová data z tabulky zpracovat v programu ESRI ArcMap. V atributové tabulce bodové vrstvy syrských obcí ve formátu .shp byla následně hledána města nebo obce, kde byly potvrzené letecké útoky. Lokality leteckých útoků, které se v bodové vrstvě nevyskytovaly byly dohledány na portálu Wikimapia (Wikimapia 2018). Podle tohoto postupu vyhledávání bylo vytvořeno celkem dvanáct nových bodových vrstev. Tyto vytvořené vrstvy obsahují informace o leteckých útocích ruské armády a mezinárodní koalice CJTF-OIR.

V analýze je sledováno období od 1. října 2015 do 31. března 2016. Začátek sledovaného období je stanoven na druhý den oficiálního zapojení se ruské armády do syrské občanské války. Od 1. března začala klesat kvalita i kvantita oficiálních tiskových zpráv ruského ministerstva obrany. Do 31. března jsou však svojí kvalitou data použitelná, dále jejich vypovídající hodnota klesá.

Při vytváření map zachycující nálety, byla využita nashromážděná data o lokalizaci leteckých útoků obou aktérů a pomocí kartografických metod je zachycena prostorová distribuce cílů náletů. U map na obrázcích č. 7 až 13 jsou pomocí kartografické reprezentace v podobě vytvořených bodových znaků zobrazeny letecké útoky aktérů za jednotlivé měsíce. Následně byly u map na obrázcích č. 15 a 16 vytvořeny nové vrstvy leteckých útoků Ruska a koalice CJTF-OIR za celé sledované období. V těchto nových vrstvách byly v atributové tabulce přidány údaje za celkový počet náletů na každou provincii za každý měsíc sledovaného období. Pomocí funkcí v programu Excel byl také do této tabulky přidán atribut nesoucí informaci o podílu počtu náletů na každou provincii za celé sledované období a celkového počtu náletů aktéra v Sýrii za dobu sledovaného období. Právě pomocí tohoto atributu byl vytvořen kartogram. Kartodiagramy na obrázcích č. 15 a 16 v podobě koláčových grafů byly vytvořeny pomocí již zmíněných dat celkového počtu náletů na každou provincii, která byla také získána pomocí funkcí v programu MS Excel. Samotné

plochy diagramů S v milimetrech čtverečních odpovídají počtu leteckých útoků Ruska nebo koalice CJTF-OIR p podle vztahu:

$$p = \frac{S - 99,9118}{35,7147}$$

Naopak počet leteckých útoků p odpovídá ploše diagramu S v milimetrech čtverečních podle vztahu:

$$S = 35,7147 \times p + 99,9118$$

K interpretaci výsledků posloužily informace o událostech, které se odehrály během sledovaného období. Vypracované mapy za jednotlivé měsíce byly porovnány s pomyslnou časovou osou stěžejních událostí, které se aktérů syrského konfliktu týkaly. Následně byla porovnána data cílů náletů Ruska a CJTF-OIR navzájem během jednotlivých měsíců. V neposlední řadě bylo třeba se zaměřit na změnu ovládaných území aktéry občanské války během sledovaného období a tuto změnu uvést do kontextu s nasbíranými daty o náletech.

V kapitole 4.5, která popisuje sledované období, jsou informace čerpány především z médií. Události, které byly mimořádné nebo stěžejní, jsou vytyčeny na základě informací ze serveru Syria Live UAmap a z významných zpráv, které média rozšířila do světa. Články, které posloužily jako zdroje, pocházejí z renomovaných a celosvětově nebo tuzemsky uznávaných agentur a mediálních domů. Z českých serverů bylo čerpáno například z internetového zpravodajství Aktuálně spadající pod vydavatelství Economia nebo zpravodajství iDnes, které patří pod vydavatelství Mafra. Ze zahraničních zdrojů byly zpracovány informace například z Reuters, BBC, Al Jazeera nebo The Guardian. Využity byly i informace například z ruského zpravodajského serveru Russia Today.

3 Geopolitický kontext

Blízký východ, jehož je Sýrie součástí, je obecně považován za oblast, kde se vyskytují časté ozbrojené konflikty a politická situace je v mnoha blízkovýchodních státech nestabilní. Oblast Blízkého východu se objevuje v mnoha pracích předních osobností geopolitického výzkumu. Mezi nejvýznamnější osobnosti, které Blízký východ zasadily do širšího geopolitického spektra, patří například britský geograf Mackinder, nizozemsko-americký vědec Spykman nebo americký geograf Cohen. První zmiňovaný, Halford J. Mackinder, svět z geopolitického hlediska popsal jako prostor ovládaný takzvanou pivotní oblastí neboli „heartlandem“ (Koutenský 2012). Blízký východ je podle Mackindera součástí „vnitřního půlměsíce“, který je k posílení mocenské pozice ve světovém potřebovat ovládnout (Mackinder 1904 cit. v Koutenský 2012). Již zmiňovaný Nicholas Spykman rozvedl Mackinderovu teorii a představil svůj koncept „rimlandu“. Rimland je oblast Mackinderova vnitřního půlměsíce. Spykman této oblasti přisuzuje větší význam. Nadvláda nad rimlandem podle Spykmana znamená nadvládu nad Euroasijským kontinentem a tím pádem nad celým světem (Hnízdo 1995 cit. v Koutenský 2012).

Koncept pásma otřesu má základ v rozsáhlé teorii amerického geografa Saula B. Cohena, kterou začal rozvíjet v období Studené války. Svět se dle této teorie dělí geostrategické a geopolitické regiony. Mezi těmito regiony se pak nachází pásma otřesu neboli „shatterbelts“. Jejich protipólem jsou vstupní brány neboli „gateways“ (Patová 2016).

Geopolitická struktura světa je tvořena třemi typy oblastí podle hierarchické prostorové úrovně. První typ se nazývá „geostrategická oblast“. Jedná se o oblast na makroúrovni. Druhý je geopolitický region, který je podskupinou geostrategických oblastí a vyskytuje se na mezoúrovni. Následně třetím typem oblasti v geopolitické struktuře jsou „národní státy“. Ty jsou představeny jako regiony s vysokou mírou autonomie, kvazi státy anebo administrativní složky uvnitř států a mezi nimi na mikroúrovni (Cohen 2015). Mimo toto uspořádání geopolitické struktury na světě existují regiony nebo skupiny států, které nepatří do žádné skupiny z těchto tří typů. Patří sem oblasti jako jsou pásma otřesu, kompresní zóny a vstupní brány (Cohen 2015).

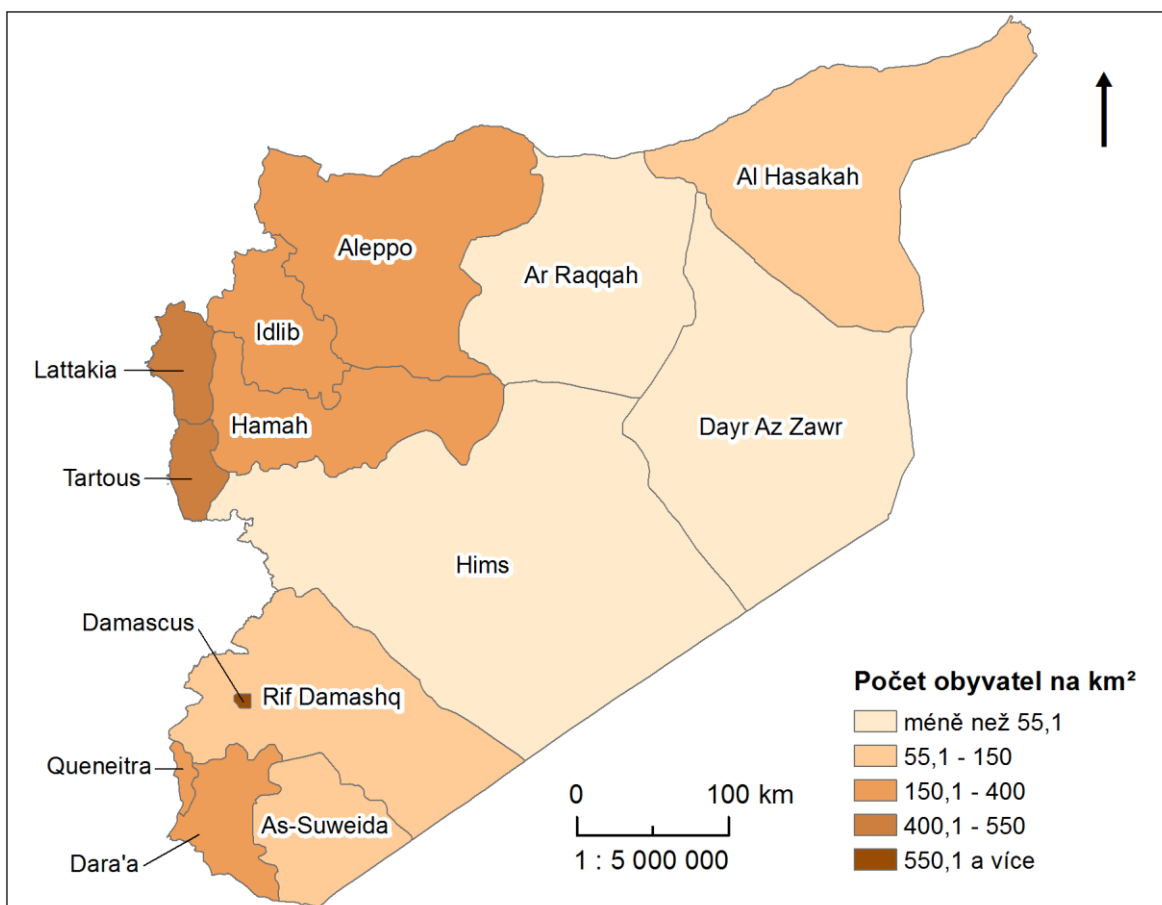
Podle Cohena (2015, s. 19) je pásmo otřesu „region roztrhaný vnitřními konflikty, jejichž roztržitost se zvětšuje intervencí vnějších velkých mocností. Zahraniční účastníci se snaží rozšířit svůj vliv v regionu tím, že nabízejí vojenskou, politickou a ekonomickou podporu aktérům, s kterými chtějí spolupracovat.“ Z pohledu menšího zeměpisného měřítka jsou pásma otřesu nazývané také "kompresní zóny". Ty jsou označovány jako menší

rozdrobené oblasti, které leží uvnitř geopolitických oblastí nebo mezi nimi. Takové „kompresní zóny“ jsou rozděleny občanskými válkami a intervenčními aktivitami sousedních zemí. Již zmiňované vstupní brány mají sloužit jako mosty mezi většími oblastmi, regiony nebo státy (Cohen 2015).

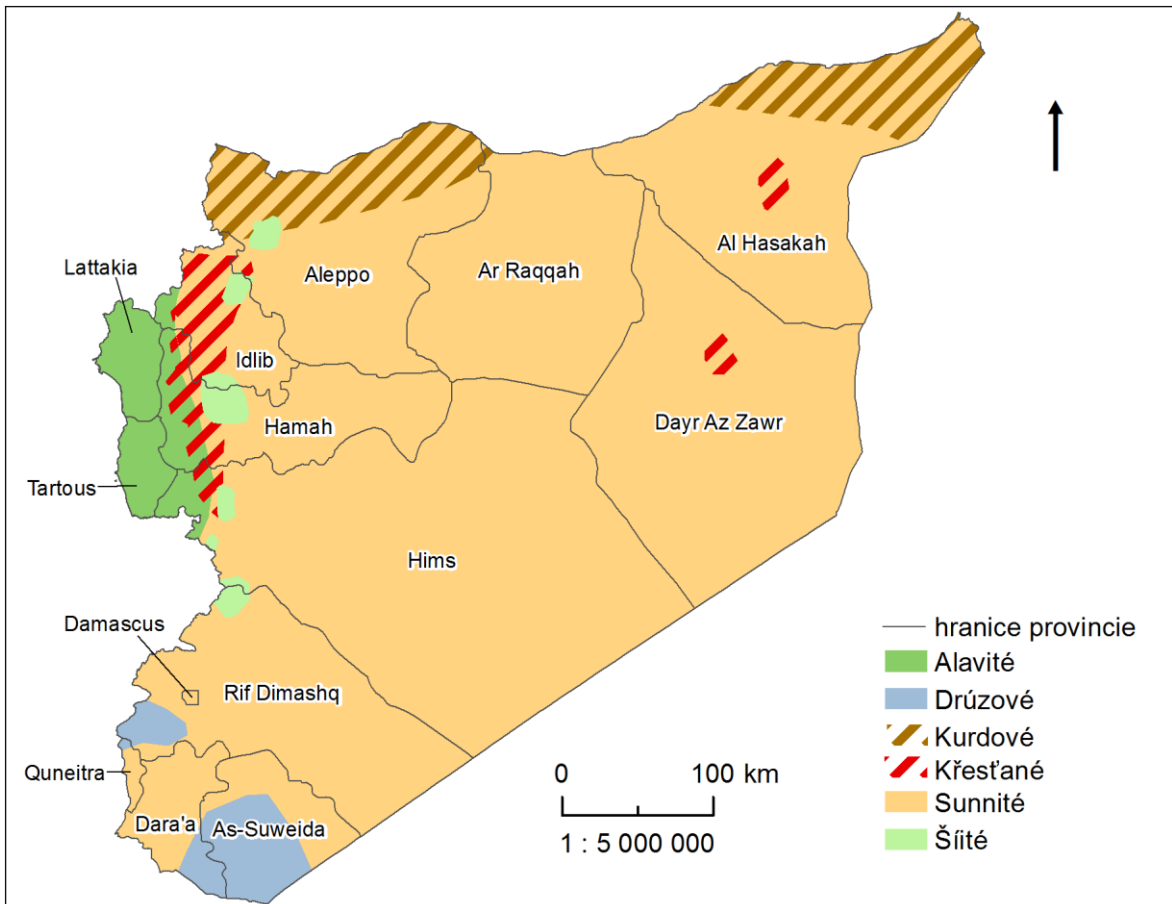
Pásmo otřesu na Blízkém východě vzniklo už kolem roku 1955, kdy se Sovětský svaz snažil o získání vlivu v tomto regionu arabských zemí, a kromě Sýrie začal poskytovat pomoc i Egyptu (Cohen 2015). V době studené války se o vliv v Sýrii snažily i USA. Sovětský svaz byl však úspěšnější (Little 1990). Sýrie je podle Cohena (2015, s. 540) „příklad pásma otřesu, který ukazuje jeho typické prvky.“ Vzhledem k tomu, že se Sýrie musí vypořádávat s obrovskými vnitřními problémy, „jako pásmo otřesu představuje i malou hrozbu pro globální rovnováhu“ (Cohen 2015, s. 592). Právě tato globální rovnováha má být založena na multipolárním světě. Tuto skutečnost podcenily autority Spojených států amerických v druhé irácké válce, která trvala od roku 2003 do roku 2011. Většina světa se proti intervenci americké armády v Iráku vymezila. Celý konflikt následně se vyhrotil, USA selhaly v pokusu u stabilizaci Iráku a svůj vliv na Blízkém východě značně oslabily. Naopak Rusko využilo příležitosti a dlouhodobě se svůj vliv, posílený během studené války, na Blízkém Východě prohloubit. Pokusy o nastolení globální rovnováhy však stále pokračují. Trvající syrská občanská válka, a právě snaha o dosažení většího vlivu světových mocností v regionu, tuto snahu dělá těžší (Cohen 2015).

4 Geograficko-historický kontext

Jak bylo již zmíněno, syrský konflikt je velmi složitý a příčiny je třeba hledat i napříč demografickou strukturou. Pro doplnění geografického kontextu, poslouží následující obrázek č. 2, kde je zobrazena mapa hustoty zalidnění v provinciích Sýrie v roce 2011. Syrská arabská republika měla před vypuknutím občanské války téměř 21 milionů obyvatel (The World Bank 2017). Podle dostupných dat ubylo k roku 2016 v Sýrii téměř dva miliony obyvatel. Jak je z obrázku zřejmé, jednoznačně nejhustěji osídlená je provincie Damašek, jejíž součástí je hlavní město Damašek. Další dvě nejzalidněnější provincie jsou přímořské provincie Tartous a Lattakia. Nejméně osídlené jsou pak provincie Ar Raqqah, Dayr Az Zawr a Hims, kde se nachází poušť a nejsou zde vhodné fyzickogeografické podmínky pro život.

Obrázek č. 2: Mapa hustoty zalidnění syrských provincií v roce 2011 (Humanitarian Data Exchange 2018)

Obrázek č. 3: Mapa náboženských a etnických skupin v Sýrii v roce 2012 (Burgess, Marsh 2012, Humanitarian Data Exchange 2018)

Na obrázku č. 3 je zobrazena mapa prostorového rozmístění etnických a náboženských skupin v Sýrii. Alavité jsou šíitská náboženská entita, která je často označována za sektu. Přívrženci alavitů jsou i členové vládnoucí strany Baas, včetně syrského prezidenta Bašára al-Assada (The Economist 2012). Drúzové jsou, stejně jako alavité, vnímáni jako zastánci šíitského islámu (Žonca 2010). Kurdové naopak většinou spadají do sunnitské islámské rodiny. Náboženská a etnická struktura Syrské arabské republiky je jedním z příčin složitosti a zároveň dalším rozměrem syrského konfliktu. Vládnoucí alavité společně s křesťany stojí na jedné straně proti většinové sunnitské populaci na druhé straně (Jelen 2016). Etnicko-náboženský aspekt může být jednou z příčin vysvětlující rozmístění ohnisek konfliktu.

4.1 Počátek občanské války

Občanská válka na území Sýrie tedy vypukla 15. března roku 2011, které se syrské bezpečnostní složky snažily hrubou silou potlačit povstání občanů. V polovině března roku 2011 vypukly prodemokratické protesty v okolí města Dara'a, demonstrace se však rychle rozšířily do dalších částí země (Dalacoura 2012). Bezpečnostní síly reagovaly brutálně. Zabily nejméně 3 500 demonstrantů a libovolně zadržely tisíce lidí, včetně dětí do věku 18 let, z nichž většinu držely v izolaci a podrobily je mučení. Armáda zahájila rozsáhlé bezpečnostní operace proti vlastním občanům v celostátním měřítku (Human Rights Watch 2012). Syrský lid protestoval především proti vládě prezidenta Bašára al-Assada.

Současně s dále pokračujícími boji, ve snaze o potlačení povstání, se vláda Sýrie snažila o řadu reforem. Jednou z nich mělo být zrušení mimořádného stavu, který trval od revoluce v roce 1962, dále schválit nový zákon o mediích nebo udělit občanství Kurdům (Human Rights Watch 2012). „Kromě drsného a represivního režimu Bašára al-Assada mohlo za vyhrocení konfliktu v občanskou válku decentralizované násilí spojené s etnickou heterogenitou, militarizace a mobilizace opozičních sil a nečinnost mezinárodních institucí a regionálních aktérů“ (Bhardwaj 2012, s. 85).

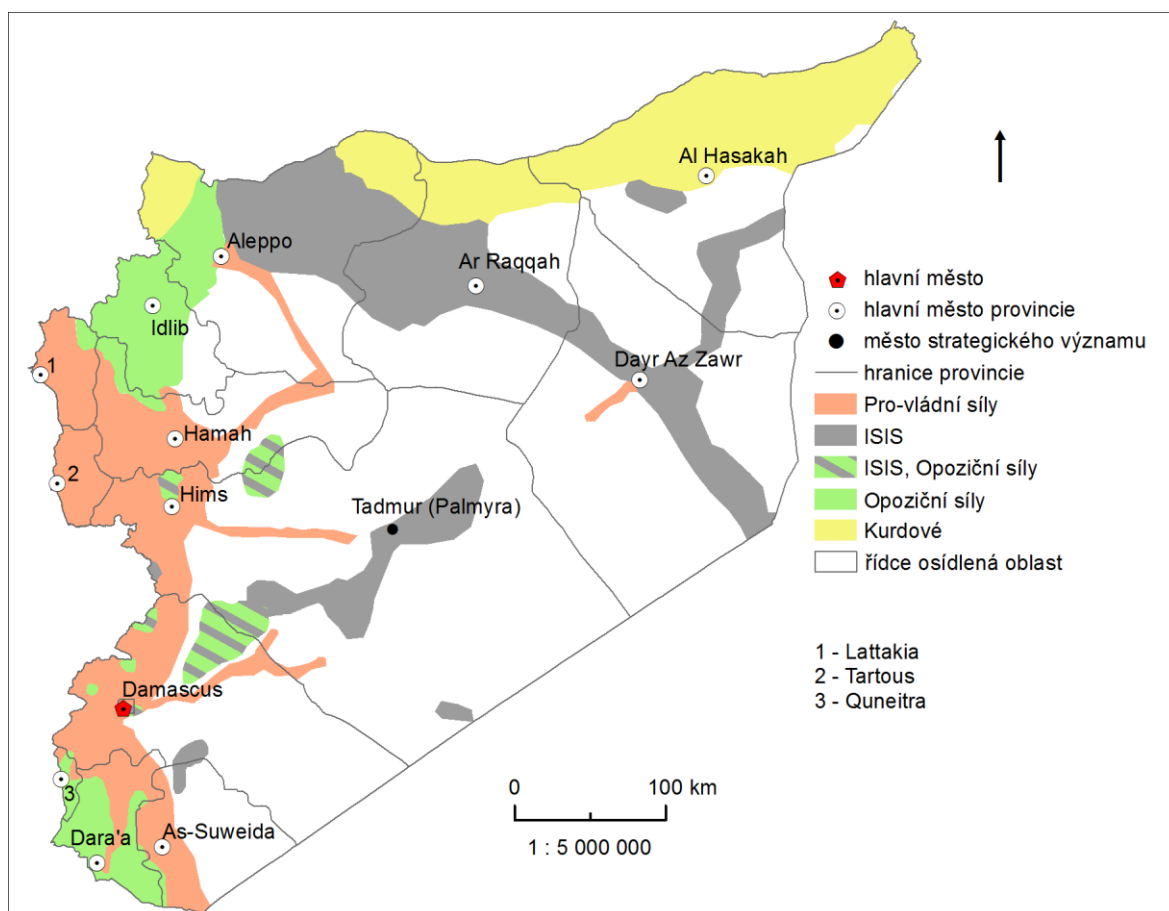
Syrská občanská válka má velmi složité kořeny a nejedná se jen o náboženský spor. Existují další tři příčiny krvavého konfliktu První z nich jsou již zmiňované protesty a povstání spojené s arabským jarem (Berti, Paris 2014). Jako další příčina bývá označováno pozadí počátečních protestů v březnu roku 2011, které byly vyvolány i rostoucími sociálními nerovnostmi. Bašár al-Assad, který se stal prezidentem Syrské arabské republiky roku 2000, urychlil postupnou ekonomickou liberalizaci započatou jeho předchůdcem a otcem Háfizem, aby prosadil rozsáhlou neoliberální politiku zaměřenou na privatizaci veřejných aktiv, liberalizaci finančního sektoru a povzbuzení soukromých a zahraničních investic (Rafizadeh 2013, cit. v Berti, Paris 2014). Sice tyto reformy vedly k hospodářskému růstu, částečně podpořeným globálním růstem cen ropy, neměly však za následek podpoření průmyslové a zemědělské výroby nebo celkové zaměstnanosti (Matar 2012, cit. v Berti, Paris 2014). Výsledkem byl prudký nárůst nerovností mezi metropolitními jádry a chudými periferiemi (Berti, Paris 2014, s. 22). Třetí možnou příčinou jsou právě rozdíly mezi urbanizovanou střední třídou, dělnickou třídou a Syřany žijícími na chudém venkově. Chudobu na periferii podsilil růst inflace, pokles cen ropy a snížení dotací z vládnoucího Damašku. Tyto nerovnosti na makroúrovni byly zkomplikovány aktivitou lokálních vlád, které situaci nezvládaly a byly ovlivněné korupcí (Berti, Paris 2014). Makroekonomické

nerovnosti do určité míry odráží i prostorové rozmístění sunnitů a šiitů v Sýrii. šiité, včetně alavitů, zastupují vládnoucí menšinu syrské populace, která však převažovala mezi politickými, vojenskými a ekonomickými elitami země (Pierret 2014).

Syrská občanská válka se podle některých zdrojů nachází v patové situaci. Žádná frakce nemůže porazit ostatní skupiny a neblíží se ani úspěšná politická dohoda. Ani pádem Assada konflikt neskončí. Co začalo jako vzpoura proti režimu Bašár al-Assada, bylo úmyslně přeměněno na existenciální sektářské války. Žádná frakce nechce být vedena jinou frakcí, tudíž samotná Sýrie nemůže přežít. (Jenkins 2014, s. 12).

4.2 Aktéři konfliktu na území Sýrie

Stran konfliktů je mnoho a situace v Sýrii je složitá. Ovládaná území se během občanské války neustále mění. Na obrázku č. 4 jsou prostorově vymezena ovládaná území v Sýrii v období počátku intervence ruské armády, které je zároveň začátkem sledovaného období této práce.

Obrázek č. 4: Území ovládaná aktéry syrské občanské války v září 2015 (Humanitarian Data Exchange 2018, ISW 2015)

Následující tabulka č. 1 zachycuje přehled nejvýznamnějších aktérů syrské občanské války a přibližný počet bojovníků aktérů na území Sýrie od roku 2013 do roku 2016. V tabulce jsou popsány názvy a počty aktérů na území Sýrie. Tito aktéři jsou popsáni v následujících kapitolách.

Tabulka č.1: Přehled aktérů syrské občanské války v letech 2013-2016 (DeYoung, Warrick 2013, Hassan 2014, Pinto 2016)

Pro-vládní síly		Opoziční síly + Kurdové		ISIS	
<i>název</i>	<i>velikost</i>	<i>název</i>	<i>velikost</i>	<i>název</i>	<i>velikost</i>
Syrská armáda	178 tis.	FSA (Syrská svob. armáda)	100 tis.	ISIS	25-80 tis.
Írán, Íránské revoluční gardy	15-20 tis.	Islámská fronta	40-70 tis.		
Hizballáh	50 tis.	Jabhat al-Nusra	15-20 tis.		
Ruské ozbrojené síly, soukromé armády	?	YPG, YPJ	100 tis.		

4.2.1 Pro-vládní síly

Hlavní a klíčový aktér konfliktu je syrská armáda pod kontrolou vládnoucí strany Baas, v jejíž čele je syrský prezident Bašár al–Assad. Velení jednotlivých ozbrojených skupin nad vojenskými prostředky syrské armády odráží politickou spolehlivost. Loajální šíitské síly disponují obrněnými jednotkami, dělostřeleckými bateriemi, raketovými systémy a letectvem, včetně helikoptér. Zatímco méně spolehliví sunnitští bojovníci velí spíše pěchotě. Loajalita některých sunnitských bojovníků není stoprocentní. Jsou vládní armádou verbováni, aby se nepřipojovali k rebelům, ale do bitvy kvůli nedostatku důvěryhodnosti posílání nejsou (Jenkins 2014, s. 6). S výjimkou svých elitních jednotek je většina armády Sýrie tvořena rekruty, kteří obvykle pracují po dobu třiceti měsíců. To znamená, že ti, kteří se jsou aktivní od počátku občanské, nyní slouží mimo běžnou dobu služby. Občanská válka zredukovala počet obyvatel pod vládní kontrolou a omezila tak její přístup k rekrutaci. Snížení počtu vojenských sil již vládu donutilo, aby opustila velkou částí země za účelem obrany strategických oblastí. To také způsobilo, že režim neustále usiluje o posílení místních milic a zahraničních bojovníků, jako jsou ti, které poskytuje Hizballáh. Bojovníky Hizballáhu včetně syrských vojáků cvičí i na svém území Írán (Erlich 2016).

Významnou roli hrají také pro-vládní lokální milice. Mohou sloužit k ochraně vládních enkláv a v boji proti rebelům. Fungují samostatně a jsou podporovány pouze v případě potřeby vládními letadly nebo dělostřelectvem. Lokální milice slouží ke stejnému

účelu, k jakému Assad používá chemické zbraně – terorizovat civilisty, kteří by mohli podporovat povstalce. S podporou letectva a obrněných jednotek nahrazují místní milice sunnitské bojovníky (Jenkins 2014, s 7).

Existují dva druhy milic podporující režim prezidenta Assada, které mají podobná jména, ale různý původ. Milice Šabiha (arabsky "duch") pocházejí z lokálních zločineckých gangů, které se zabývají pašováním, krádeží starožitností a dalšími trestnými činnostmi. Většinou se jedná o členy šiitské sekty alavitů, kteří jsou vedeni příbuznými prezidenta Bašár al-Assada a jsou napojeni na vládnoucí stranu Baas (Jenkins 2014). Druhou skupinou jsou milice Jaysh al-Sha'bi ("Lidová armáda"), které mají také kořeny ve straně Baas. Lidová armáda byla vytvořena k obraně oddaných měst a čtvrtí během povstání Muslimského bratrstva v sedmdesátých letech. Tyto milice jsou organizovány, ozbrojeny a vycvičeny Íránskou revoluční gardou a Hizballáhem (Wege 2015).

Co se týče Assadovy podpory ze zahraničí, svoji loajalitu syrskému režimu prokázalo Rusko a Írán. Do konfliktu se tyto státy zapojily politicky, finančně nebo vojensky v kritickém momentu pro Assadovu vládu – ve chvíli, kdy povstalecké síly úspěšně dobývaly hlavní město Damašek. Prezident Bašár al-Assad Írán potřebuje k udržení své pozice. Na druhou stranu, Íránu se vyplatí, aby Assad zůstal u moci. Je to jejich dlouholetý spojenec v tomto regionu a íránští vůdci se bojí, že by se syrským povstáním mohl inspirovat i jejich lid. Írán a syrskou vládnoucí stranu Baas spojuje i šiitská víra a dostávají se tak do opozice proti sunnitským politickým režimům v čele se Saúdskou Arábií (Jelen 2016). Oboustranné výhody má i Assadova spolupráce s Hizballáhem, který především v prvních letech syrské občanské války podpořil syrskou armádu až deseti tisíci bojovníky (Wege 2015). Právě aktivní zapojení Hizballáhu do syrské občanské války bylo jedním z důvodů, proč toto libanonské šiitské hnutí dostalo na seznam světových teroristických skupin vydaného Evropskou unií (Zbavitelová 2013). Pro-vládním milicím pomáhají v boji o strategické pozice podél libanonské hranice (Wege 2015). Hizballáh je dlouhodobě podporován Íránem a municí této organizaci dodává i Čína (Samaan 2017).

Je zřejmé, že syrskému prezidentovi Assadovi v boji výrazně pomáhá Rusko se svojí armádou (Kofman, Rojansky 2018). Assad je tradičním a v podstatě poslední zbývajícím arabským spojencem Ruska na Blízkém východě, významným spotřebitelem ruských zbraní a hostitelem jediné ruské námořní základny v teplých vodách, přestože má skromný strategický užitek (Jenkins 2014, s. 7).

4.2.2 Opoziční síly

Rebelská opoziční "armáda", která bojuje především proti režimu syrského prezidenta Bašára al-Assada, čítá více než tisíc nezávislých jednotek, z nichž se mnohé nazývají prapory nebo brigády. Nezávislé jednotky jsou seskupeny do větších entit, na základě ideologie a oddanosti vůči jedné z hlavních frakcí povstání. Skupiny se neustále spojují a rozdělují a jejich vůdci se oddělují a vytváří nové skupiny (Jenkins 2014).

Jednou z hlavních opozičních skupin je Free Syrian Army neboli Syrská svobodná armáda (dále jen FSA), která je zastřešující skupinou bojových organizací zastoupených v zahraničí Syrian National Coalition neboli Syřskou národní koalicí (dále jen SNC). SNC se skládá z první generace povstalců. Často se jednalo o sunnitské bojovníky, kteří se postavili proti již zmíněným alavitům. Během syrské občanské války však mnoho bojovníků ze sunnitských jednotek kolaborovalo k armádním silám. S přibližně padesáti tisíci bojovníky (zhruba polovina celkové vojenské síly opozice) se FSA spoléhala na celostátní guerillovou kampaň zaměřenou na oslabení Assadových sil a jejich infrastruktury, ale lokální nekoordinované aktivity nedosáhly úspěchu (Jenkins 2014).

V roce 2014 se zdálo, že SNC ztrácí svůj vliv na islamistické organizace. V září 2013 se oficiálně stáhlo ze SNC jedenáct islamistických povstaleckých organizací včetně Jabhat al-Nusry, jež je spojena s al-Káidou (Jenkins 2014).

Opozice je neuspořádaná a není schopna vytvořit důvěryhodnou vnitrostátní prozatímní vládu v oblastech, které ovládá. Některé skupiny povstalců dokázaly udržet určité mechanismy místní správy. Uvnitř opozice také dochází k bojům. Největší rozpor je mezi více sekulárními složkami opozičních sil a různými džihádistickými skupinami, z nichž některé jsou přímo spojeny s al-Káidou. Sunnitské organizace, které se připojily k FSA, s extrémnějšími salafisty či džihádisty vycházejí lépe, ale situace je nestabilní (Jenkins 2014).

Na stranu opozičních rebelů se přidalo také hnutí Muslimské bratrstvo v Sýrii (Sherlock, Spencer 2012). Tato organizace má kořeny v Egyptě a její zakladatel Hasan al-Banná tíhl k myšlence o návratu ke kořenům islámu (Jelínek 2016).

Zároveň se během občanské války v Sýrii uskupila aliance Islámská fronta, která spojuje islamistické ozbrojené skupiny, které bojují proti režimu syrského prezidenta Assada a proti ISIS na území Sýrie (Hassan 2014).

Složité situace se vyhrotila na začátku roku 2018 v souvislosti s ofenzívou turecké armády. Turecké vojenské síly v Sýrii zasahují proti kurdskému obyvatelstvu a proti takzvanému Islámskému státu. Ze začátku války se Turecko postavilo na stranu rebelů (Burch 2011). Vzhledem ke spolupráci Turecka a syrských opozičních rebelů jako spojenců, si turecká vláda přeje sesazení prezidenta Assada a zamezit růstu Islámského státu, ale zároveň Turecku nevádí ofenzíva Islámského státu proti šiitům (Rath 2017).

Spojené státy americké, kromě účasti a velení aktivitám mezinárodní koalice zasahující na území Sýrie proti takzvanému Islámskému státu, stojí v syrské občanské válce na straně rebelů (Lerman 2015). Svoji podporu rebelům přiznala i vláda Francie. Opoziční jednotky podpořila především dodanými zbraněmi a tehdejší prezident Francois Hollande povstalcům ve svém projevu vyjádřil podporu (Chulov 2012).

Ze zahraničních aktérů jsou do syrského konfliktu zapojeny i státy Perského zálivu, jako je Katar nebo Saudská Arábie (Porter 2015). Tyto státy pomáhají především finančně a materiálně. V prvním roce syrské občanské války jednaly opoziční jednotky i s libyjskými autoritami (Sherlock 2011).

4.2.3 Kurdové

Kurdové, kteří pocházejí z Iráku, v Sýrii ovládají severní část země s názvem západní Kurdistán neboli Rojava (Murad 2015). Kurdské vojenské jednotky jsou většinou součástí Syrských demokratických sil (dále jen SDF), které jsou aliancí kurdských, arabských, asyrských, arménských a turkmenských jednotek. Součástí SDF je několik skupin a mnoho podskupin. Nejvýznamnější je Kurdský nejvyšší výbor, jehož součástí jsou kurdské jednotky YPG i YPJ nebo Syrská arabská koalice. V médiích často jmenované jednotky YPG (Jednotky obrany lidu) a YPJ (Jednotky obrany žen) vzešly ze Strany kurdské demokratické unie (PYD), která je úzce propojena s teroristickou organizací PKK (Strana kurdských pracujících), která operuje ve východním Turecku (Murad 2015). Kurdy podporuje armáda Spojených států amerických, Rusko nebo Francie. Naopak jejich pravděpodobně největším protivníkem je Turecko, které některé kurdské vojenské jednotky označuje za teroristické organizace (Republic of Turkey 2018).

4.2.4 Islámský stát

Organizace Islámský stát je v opozici proti všem ostatním aktérům syrského konfliktu. Tato organizace byla založena v Iráku v roce 2006, kdy se její vůdci vymezili proti irácké vládě a sektářské konflikty zde vyvrcholily v občanskou válku. Islámský stát, jakožto radikální skupina irácké sunnitské menšiny, se dostala na vrchol po pádu Saddáma Husajna. Tuto radikální organizaci podporují například imámové ze zemí Perského zálivu a je pravděpodobné, že Islámský stát dotují movití šejkové. Většinu příjmů má Islámský stát z prodeje ropy do okolních států (Jelen 2016). Především v důsledku zásahu mezinárodních vojenských sil se území ovládané takzvaným Islámským státem v Iráku a Sýrii (dále jen ISIS) na území Sýrie zmenšilo. V roce 2015 tato organizace ovládala velkou část východní Sýrie. Začátkem roku 2018 se území pod kontrolou ISIS zmenšilo na pár pomyslných ostrovů v této oblasti (Syrian Civil War Map 2018). Proti ISIS v Sýrii bojuje mezinárodní koalice Combined Joint Task Force v rámci operace Inherent Resolve (OIR 2014a).

4.3 Ruská intervence v Sýrii

Koncem září roku 2015, konkrétně 30. září, zahájilo Rusko letecké údery poblíž města Hims ve stejnojmenné syrské provincii, za účelem boje proti teroristickým skupinám. Tento letecký útok však necílil na jednotky ISIS, který měl být primárním důvodem ruské intervence v Sýrii, ale na město ovládané frontou Jabhat al-Nusra, která bojuje spolu s opozicí proti režimu Bašára al-Assada (Syrian Civil War Map 2018). Putinův neočekávaný vojenský vpád do Sýrie přeměnil občanskou válku v Sýrii v zástupnou válku mezi Ruskem a Spojenými státy americkými (Stent 2016). Ruské autority poskytly syrskému prezidentovi Assadovi politickou ochranu tím, že zablokovaly vetem rezoluce Rady bezpečnosti OSN, která by odsoudila syrskou vládu za masové zabíjení civilistů a používání chemických zbraní. Rusko také dodává syrské armádě vojenské prostředky, včetně vrtulníků, obranných systémů nebo pohonných hmot (Jenkins 2014).

4.4 Mezinárodní koalice Combined Joint Task Force

Mezinárodní koalice nese jméno Combined Joint Task Force, k názvu se připojuje i název operace Operation Inherent Resolve (dále jen CJTF-OIR). Oficiálně byla CJTF-OIR založena ministerstvem obrany Spojených států amerických 17. října 2014, za účelem potlačení aktivit ISIS v Sýrii a Iráku. Oficiálně koalice podporuje syrské opoziční síly. Celkem s koalicí CJTF-OIR spolupracuje celkem 75 států z celého světa (OIR 2014b). CJTF-OIR velí armáda Spojených států amerických, zásadní je taky zapojení Severoatlantické aliance (dále jen NATO).

Následující obrázek č. 5 zobrazuje stručný přehled aktérů a mocností zapojených do syrské občanské války a zjednodušené vztahy mezi nimi. Jak je z obrázku zřejmé, ISIS není spojenec nikoho z uvedených aktérů. USA a jejich spojenci kooperují se syrskou opozicí, Kurdy, Irákem, Saúdskou Arábií a Tureckem. Na druhé straně Rusko má relativně pozitivní vztahy se syrskou vládou, Kurdy, Irákem, Íránem a Hizballáhem. Syrská opozice neboli rebelové spolupracují jen s USA a jejich spojenci, Saúdskou Arábií a Tureckem. Syrská vláda válčí po boku Iráku, Íránu a Hizballáhu a Ruska. Spojenecké a nepřátelské vztahy se v některých případech prolínají, a právě proto je situace v Sýrii velmi složitá.

	Syrian Government	Syrian Rebels	ISIS	Jabhat al-Nusra	Kurds	U.S. and Allies	Iraq	Iran and Hezbollah	Russia	Saudi Arabia, Gulf States	Turkey
Syrian Government	Diagonal	Red	Red	Red	Yellow	Red	Green	Green	Green	Red	Red
Syrian Rebels	Red	Diagonal	Red	Yellow	Yellow	Green	Red	Red	Red	Green	Green
ISIS	Red	Red	Diagonal	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Jabhat al-Nusra	Red	Yellow	Red	Diagonal	Red	Red	Red	Red	Red	Yellow	Yellow
Kurds	Yellow	Yellow	Red	Red	Diagonal	Green	Red	Green	Green	Yellow	Red
U.S. and Allies	Red	Green	Red	Red	Green	Diagonal	Green	Yellow	Yellow	Green	Green
Iraq	Green	Red	Red	Red	Red	Green	Diagonal	Green	Green	Yellow	Yellow
Iran and Hezbollah	Green	Red	Red	Red	Green	Yellow	Green	Diagonal	Green	Red	Yellow
Russia	Green	Red	Red	Red	Green	Yellow	Green	Green	Diagonal	Red	Red
Saudi Arabia, Gulf States	Red	Green	Red	Yellow	Yellow	Green	Yellow	Red	Red	Diagonal	Green
Turkey	Red	Green	Red	Yellow	Red	Green	Yellow	Yellow	Red	Green	Diagonal

Legend: Friends Enemies It's complicated

Obrázek č. 5: Přehled aktérů občanské války v Sýrii a jejich vztahy v roce 2015 (Keating, Kirk 2015)

4.5 Sledované období

Dne 30. září roku 2015 byl svět skrze média informován o tom, že Rada Ruské federace odhlasovala intervenci ruských vojenských jednotek v Sýrii. Podle ruských autorit se vydalo do boje jen ruské letectvo na popud syrského prezidenta Bašára al-Assada a zasahovat mělo jen proti teroristické organizaci Islámský stát (TASS 2015). Proto také zástupci Ruska a USA podepsali 20. října 2015 memorandum ohledně působení svých leteckých sil v Sýrii. Tato dohoda měla zbránit střetu vojsk ve vzduchu, ale také vyjasnění ohledně skutečných cílů ruských náletů (Alexander, Ali 2015). Ten den se odehrála tragická událost na území Sýrie, konkrétně na severozápadě provincie Idlib, kde střely z ruských letounů zasáhly nemocnici. Zemřelo několik desítek civilistů, včetně zdravotnického personálu nemocnice (Mezzofiore 2015). Dne 30. října tehdejší americký prezident Barack Obama oficiálně informoval veřejnost, že americká armáda vysílá na sever Sýrii zhruba 50 příslušníků speciálních jednotek. Tato skupina měla za úkol cvičit opoziční jednotky. Obama upozornil, že američtí vojáci syrské rebely připravují na střet s ISIS, nikoli se syrskou vládní armádou nebo jejími stoupenci (iDnes 2015).

K prvnímu velkému průlomů od zahájení ruské intervence v Sýrii došlo podle médií 10. listopadu roku 2011, kdy za podpory ruských vzdušných sil syrská armáda zpět dobyla letiště Kuweires na severu provincie Aleppo z držení ISIS (The Guardian 2015). Další významnou událostí v listopadu roku 2015 byly jednoznačně mírové rozhovory, které začaly již na konci října. Jednání se uskutečnilo 14. listopadu ve Vídni. Účastníky rozhovorů byli: Mezinárodní skupina pro podporu Sýrie, zástupci Ligy arabských států, Čína, Egypt, zástupci Evropské unie, Francie, Německo, Írán, Irák, Itálie, Velká Británie, zástupci Organizace spojených národů a Spojené státy americké. Hlavním cílem mírových rozhovorů bylo najít řešení, které by vedlo k co nejrychlejšímu ukončení syrské občanské války (EU 2015). Tehdejší americký ministr zahraničních věcí John Kerry uvedl, že USA v čele Sýrie Bašára al-Assada nechtějí, přesto je však toho názoru, že syrská veřejnost by si měla o svém vedení rozhodnout demokraticky sama. Jeho ruský protějšek Sergej Lavrov Kerryemu oponoval, že „nezáleží, jestli jsou USA pro nebo proti Assadovi. Hlavním nepřítelem je ISIS“ (Daily Mail 2015). Následně, dne 17. listopadu 2015, ruská armáda poprvé v boji proti ISIS použila střely dlouhého doletu. Ty dopadly na město Ar Raqqah ve stejnojmenné provincii, které bylo pod nadvládou ISIS (Russia Beyond 2015). Mediálním světem však jednoznačně otřásla událost, která se odehrála 24. listopadu 2011. Turecká stíhačka F-16

toho dne sestřelila bombardér ruské armády SU-24M, který se pohyboval na syrsko-turecké hranici (Ministry of Defence of the Russian Federation 2015).

Prvního prosince izraelský premiér Benjamin Netanjahu poprvé oficiálně přiznal, že izraelské jednotky na území Sýrie také operují. Uvedl, že izraelská armáda příležitostně využívá své síly k tomu, aby ochránila svou zemi před nebezpečím (Al Arabiya 2015). V polovině prosince roku 2015 navštívil tehdejší americký ministr zahraničí John Kerry v Moskvě ruského prezidenta Vladimira Putina a ruského ministra zahraničí Sergeje Lavrova. Přes neshody se obě strany dohodly, že existuje možnost společného postupu proti ISIS na území Sýrie (Stubbs, Wroughton 2015).

Prvním měsícem roku 2016 otrásl tragický masakr ve městě Dayr Az Zawr a jeho okolí ve stejnojmenné provincii, které bylo v tu dobu pod nadvládou ISIS (Karouny 2016). Střet islamistů a syrské armády, který vyvrcholil 16. ledna 2016, si vyžádal stovky obětí. ISIS následně desítky zajatých vojáků popravil (SOHR 2016). Další tragická událost se odehrála v provincii Damašek poslední lednový den, kdy stoupenci ISIS důsledkem bombového atentátu usmrtili několik desítek lidí. Stalo se tak v den, kdy se představitelé opozice měli sejít na jednání se zástupcem OSN (The Guardian 2016).

V únoru roku 2016 došlo k dalším náletům na civilní infrastrukturu. Během leteckých útoků, za kterými stála nejpravděpodobněji ruská armáda bylo zničeno pět nemocnic a jedna škola, ve které přebývali uprchlíci. Podle médií zemřelo několik desítek civilistů (iDnes 2016). V noci z 26. na 27. února následně začalo platit první zásadní dočasné příměří během syrské občanské války, které uzavřela syrská armáda, její spojenci a opoziční síly (BBC 2016a). Během několika dní se však začaly vyskytovat zprávy o porušení příměří (Al Arabiya 2016).

Ruský prezident Vladimir Putin 14. března 2015 ohlásil, že ruská armáda se ze Sýrie částečně stáhne. Putin se v tiskovém prohlášení vyslovil, že ruská intervence, která byla zahájena 30. září 2015, dosáhla svých cílů a Rusko se bude intenzivněji účastnit mírových rozhovorů ohledně syrské občanské války v Ženevě. Putin dodal, že letecké síly a ruská námořní základna ve Středozemním moři bude fungovat v Sýrii dál (Independent 2016). Během března se také odehrála bitva o oblast v okolí Palmýry, která se nachází v provincii Hims. Památky v okolí Palmýry a blízké město Tadmur byly sužovány nadvládou ISIS od počátku května roku 2015. Syrská armáda dobyla město Palmýra 27. března po dvaceti dnech od zahájení operace za pomoci ruských letadel (Kozak 2016). Vzhledem k dlouhým a stupňujícím se bojům v této oblasti byly téměř zdemolovány pozůstatky starověkého města Palmýra, které jsou součástí kulturního dědictví UNESCO (Holmes 2013).

5 Analytická část

Z předchozích kapitol vyplývá, že Rusko a Spojené státy americké mají teoreticky stejného společného nepřítele, kterým je jednoznačně ISIS. Jak lze však vyčíst z prostorového rozložení leteckých útoků ruské armády a CJTF-OIR, je zřejmé, že ruské letecké jednotky necílí jen na území, které je ovládáno ISIS, ale především na území, které kontrolují opoziční jednotky. Pokud tedy ruská armáda přímo podporuje syrského prezidenta Assada a americká armáda trénuje syrské opoziční rebely, staví to tyto dvě mocnosti v tomto konfliktu na opačné strany, přestože oficiální primární cíl intervencí je jiný. Také spojení USA a Turecka slábne, co se týče otázky Kurdů. Spojené státy americké Kurdy otevřeně podporují, zatímco turecká armáda v současné době proti Kurdům na severu Sýrie provádí rozsáhlé vojenské operace.

Proto se v literatuře lze často dočíst o takzvané zástupné válce v Sýrii mezi zahraničními aktéry (Marshall 2016). Zprostředkovaná válka neboli proxy válka se podle Hughese označuje za situaci, kdy „státy nebo zahraniční sponzoři podporují příslušníky nevládních stran zapojených do konfliktu jako své zástupce v boji proti společnému nepříteli nebo cíli. Tyto své zástupce na půdě konfliktu mohou podporovatelé využívat jako nástroj politického nátlaku. Státy nebo zahraniční podporovatelé jsou obvykle motivováni třemi strategickými cíli,“ (Hughes 2014, s. 523).

V tabulce č. 2 je zaznamenán počet ruských leteckých útoků na syrské provincie za půlroční sledované období. V tabulce č. 3 jsou počty leteckých útoků koalice CJTF-OIR taktéž za půlroční sledované období. Je patrné, že ruská letadla byla celkově více aktivní, za půl roku bylo zaznamenáno 547 náletů, zatímco koaličních náletů bylo evidováno 524. Rozdíl tedy není markantní. Zajímavé je, že ruské nálety zasáhly deset ze čtrnácti provincií, zatímco koaliční nálety jen pět provincií.

Tabulka č. 2: Ruské letecké útoky v Sýrii ve sledovaném období (Airwars 2016b, ISW 2016b, Ministry of Defence of the Russian Federation 2016b)

provincie	10/2015	11/2015	12/2015	01/2016	02/2016	03/2016	celkem
Al Hasakah	0	0	0	2	4	0	6
Aleppo	26	24	37	53	63	14	217
Ar Raqqa	3	5	4	7	3	4	26
As-Suweida	0	0	0	0	0	0	0
Damašek	5	4	10	9	7	1	36
Dara'a	0	3	2	3	11	0	19
Dayr Az Zawr	0	4	6	30	12	3	55
Hamah	10	7	5	4	4	1	31
Hims	14	10	10	5	18	9	66
Idlib	19	18	17	17	12	1	84
Lattakia	2	1	0	3	1	0	7
Quneitra	0	0	0	0	0	0	0
Rif Damashq	0	0	0	0	0	0	0
Tartous	0	0	0	0	0	0	0
celkem	79	76	91	133	135	33	547

Tabulka č. 3: Koaliční letecké útoky ve sledovaném období (Airwars 2016b, OIR 2016)

provincie	10/2015	11/2015	12/2015	01/2016	02/2016	03/2016	Celkem
Al Hasakah	17	41	12	15	28	16	129
Aleppo	18	1	18	20	14	11	82
Ar Raqqa	11	15	31	23	15	7	102
As-Suweida	0	0	0	0	0	0	0
Damašek	0	0	0	0	0	0	0
Dara'a	0	0	0	0	0	0	0
Dayr Az Zawr	12	19	13	24	26	14	108
Hamah	0	0	0	0	0	0	0
Hims	15	18	23	16	8	23	103
Idlib	0	0	0	0	0	0	0
Lattakia	0	0	0	0	0	0	0
Quneitra	0	0	0	0	0	0	0
Rif Damashq	0	0	0	0	0	0	0
Tartous	0	0	0	0	0	0	0
celkem	73	94	97	98	91	71	524

Ruská aktivita leteckých sil během sledovaného období vyvrcholila v únoru 2016, kdy ruské letectvo uskutečnilo 135 náletů. Minima ruská armáda dosáhla následující měsíc, v březnu 2016, kdy bylo napočítáno 33 leteckých útoků. Kromě uzavřeného průměří na konci února, tento zlom může být způsobený prudkým nárůstem civilních cílů ruských leteckých útoků v únoru 2016. Především světová média věnovala pozornost leteckým útokům na město Maarat al Numan v provincii Idlib a město Azaz v provincii Aleppo. Ruské nálety 14. února ve městě Maarat al Numan zničily nemocnici podporovanou mezinárodní neziskovou organizací Lékaři bez hranic a 15. února ve městě Azaz nálety zdemolovaly školu a dětskou nemocnici. Obě zmíněná města se v tu dobu nacházela v oblastech ovládanými opozičními skupinami (Shaheen 2016).

Ruské ministerstvo obrany na svých oficiálních webových stránkách vydalo zprávu, v níž uvádí počet zničených teroristických objektů od 10. do 16. února v provinciích Dayr Az Zawr, Dara‘a, Hims, Hamah, Lattakia a Aleppo. V tiskové zprávě ruské ministerstvo zmiňuje, že „teroristé“ evakuují své rodiny z města Aleppo na sever stejnojmenné provincie k turecké hranici (Ministry of Defence of the Russian Federation 2016a). Je však třeba vysvětlit, že ruské oficiální tiskové zprávy často mluví o syrských teroristech, nemusí se však jednat o ISIS, ale především o opoziční síly (Cullinane, Melvin, Tawfeeq 2015). V tabulce č. 4 je zobrazen stručný výčet civilních obětí následků leteckých útoků Ruska a koalice CJTF-OIR.

Tabulka č. 4: Civilní oběti ruských a koaličních náletů v Sýrii (Airwars 2016b)

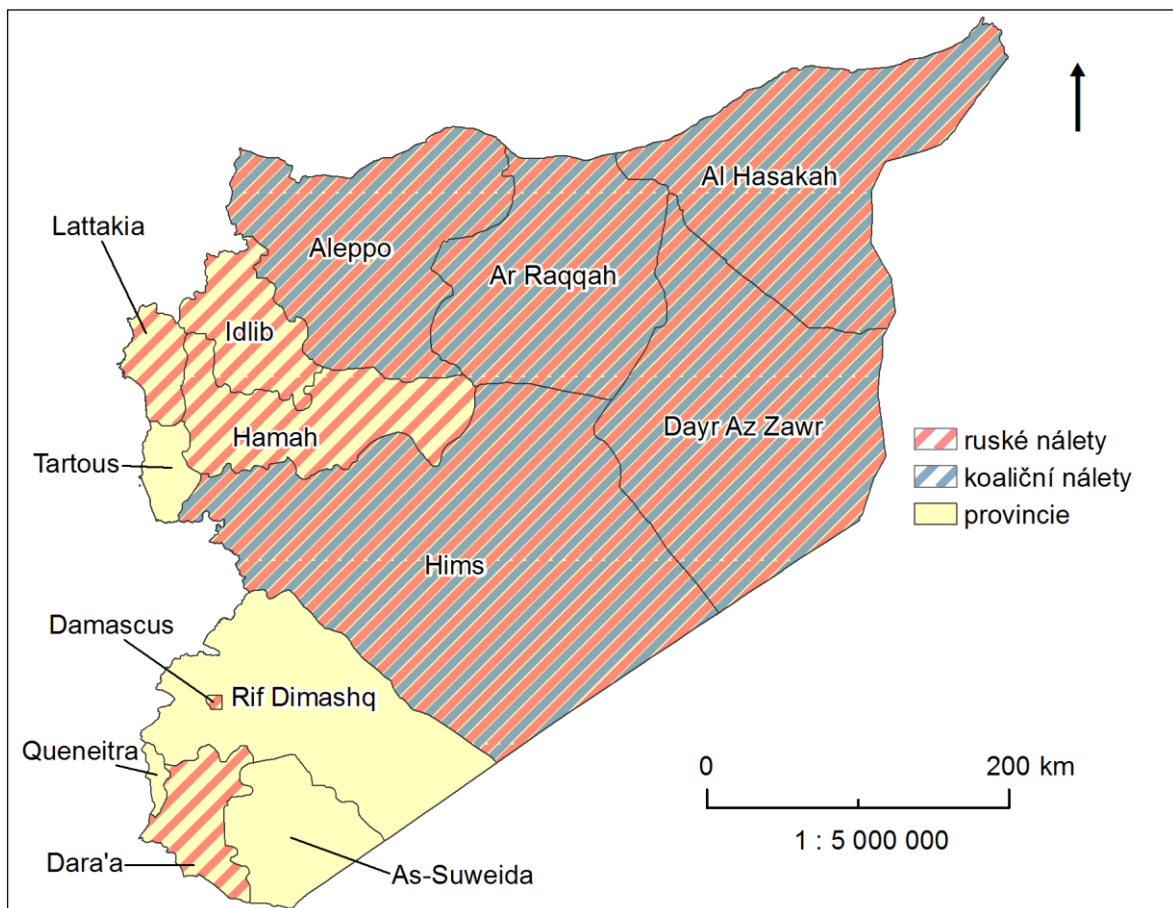
	Rusko	CJTF-OIR
říjen 2015	478 - 660	15
listopad 2015	459 - 496	38 - 48
prosinec 2015	700 - 824	61
leden 2016	918 - 1196	36
únor 2016	535 - 679	61 - 87
březen 2016	170 - 216	5

Za sledované půlroční období ruské nálety podle databáze Airwars zmařily životy až 4 071 civilistů. Koaliční nálety podle stejné databáze usmrtily až 252 civilistů. Je potřeba dodat, že koalice CJTF-OIR operuje proti ISIS i v Iráku, kde následkem jejich aktivity také umírají civilisté. Pokud však budeme počítat s aktivitou obou aktérů v Sýrii, ruská aktivita si na tomto území vyžádala přibližně více než patnáctkrát vyšší množství civilních obětí

než letecké útoky koalice CJTF-OIR. Vyšší počet civilních obětí může být z části zapříčiněný používáním ruských bomb, které nemají naváděcí systém. Tyto bomby tedy mají menší přesnost, tudíž je pro zasažení cíle potřeba více střel, což vede k ničivějším následkům (Airwars 2016a). „Přesto důkazy z terénu poukazují na to, že Rusko v tomto období dbalo na životy civilistů v Sýrii méně než koalice“ (Airwars 2016a, s. 10). Podle armádního generála Petra Pavla, který od roku 2015 zastává v NATO funkci předsedy Vojenského výboru, Rusko cílí pouze třetinu náletů z celkového počtu leteckých útoků v Sýrii na ISIS. Zbylé dvě třetiny cílí především na opoziční jednotky (Aktuálně 2016).

Dle získané datové sady bylo zjištěno, že ruská armádní letadla v Sýrii často útočí takzvanou kazetovou municí. Jedná se o bomby, které jsou v podstatě nosiči dalších menších bomb, které jsou rozptýleny nad rozsáhlou oblastí. Kazetová munice nemusí při nárazu vybuchnout ihned, ale může napáchat velké škody i delší dobu po dopadu. Mezinárodní humanitární právo využívání tohoto typu munice obvykle zakazuje (Amnesty International 2015). Kromě toho bylo také prokázáno, že během sledovaného období ruské nálety záměrně cílily na rezidenční čtvrti uvnitř syrských měst i na venkově (Amnesty International 2015). Z nasbíraných dat také vyplývá, že ruská armády při leteckých úderech během sledovaného období využívala termobarickou neboli vakuovou municí (Airwars 2016b). Termobarická munice reaguje s atmosferickým kyslíkem a při výbuchu vytváří mohutnou tlakovou vlnu za účelem způsobení co největší možné škody (Homburg, Köhler, Meyer 2007).

Na následující obrázku č. 6 je jednoduše vyobrazeno, do jakých provincií směřovaly nálety ruské armády a kam cílila letadla koalice CJTF-OIR. Jak bylo již popsáno, ruské letecké útoky pokryly více provincií. V provinciích Idlib, Hamah, Damašek a Dara'a se především vyskytují oblasti kontrolované opozičními silami, proti kterým ruská armáda bojuje po boku syrské armády. Naopak ve sledovaném období nebyly zaznamenány ruské ani koaliční letecké útoky v provinciích Tartous, As-Suweida a Quneitra (Airwars 2016b). První dvě zmíněné provincie jsou pod většinovou nadvládou pro-vládních sil (ISW 2016a). Ruská letadla tedy útočila na 10 ze 14 provincií, koaliční letadla na 5 provincií ze čtrnácti.

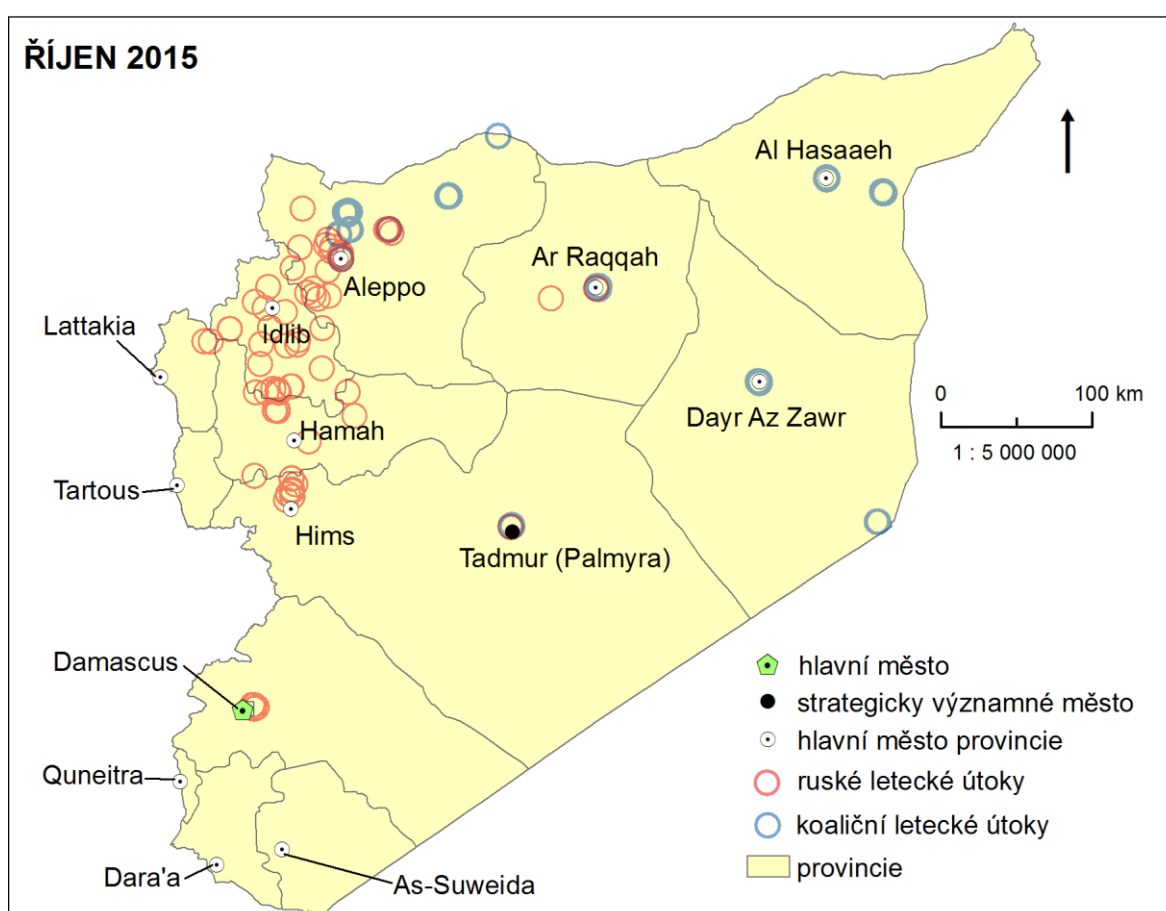
Obrázek č. 6: Letecké útoky v syrských provinciích od října 2015 do března 2016 (Airwars 2016b, Airwars 2016c, OIR 2016)

Pro podrobnější zkoumání situace poslouží následující obrázky, kde jsou zobrazeny letecké útoky ruské armády a koalice CJTF za každý měsíc sledovaného období. Na obrázku č. 7 je zobrazeno prostorové rozložení leteckých útoků CJTF-OIR a ruské armády v Sýrii v říjnu roku 2015. Podle tabulek č. 2 a 3 ruská armáda za tuto dobu provedla 79 leteckých útoků a koalice CJTF-OIR 73 náletů. Jak potvrzuje tabulka č. 4, ruské nálety za říjen usmrtily až 660 civilistů, koaliční letecké útoky si vyžádaly až 15 civilních obětí. Z jednoduché mapy na obrázku č. 7 lze vyčíst podrobnější informace, tedy že ruské letectvo bylo aktivní především na severozápadě Sýrie. Ruská letadla bombardovala především západ provincie Aleppo, provincii Idlib, sever provincie Latakia a sever provincie Hamah a sever provincie Hims, především v oblasti stejnojmenného hlavního města provincie. Právě okolí města Hims v říjnu roku 2015 kontrolovaly opoziční síly jako ostrov v oblasti ovládané syrským režimem.

Co se týče leteckých útoků na opoziční rebely, ruská letadla cílila také na oblast Východní Ghúty na předměstí hlavního města Damašku ve stejnojmenné provincii. (ISW 2016b). Kromě opozičních oblastí ruská letadla také útočily v oblastech ovládaných ISIS –

kolem města Ar Raqqah ve stejnojmenné provincii a u města Tadmur v provincii Hims, v jehož blízkosti se prostírá kulturní památka Palmýra.

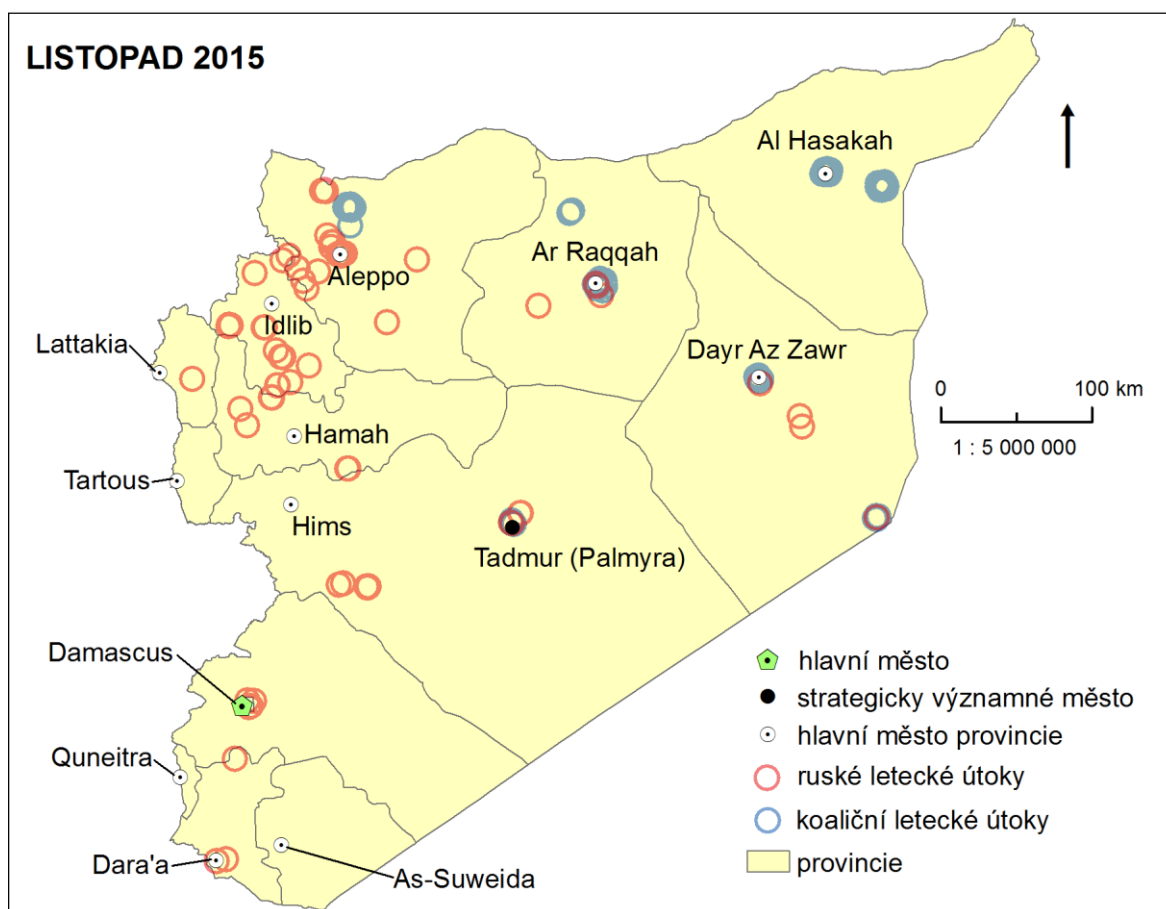
Letadla koalice CJTF-OIR útočila v říjnu roku 2015 jen na objekty ovládané ISIS. Na severu Sýrie, v provincii Al Hasakah, která byly pod většinovou nadvládou Kurdů, koalice podle tiskových prohlášení útočila na taktickou jednotku ISIS a srovnala se zemí budovu obývanou stoupenci ISIS poblíž města Al Hasakah a na ropné zásoby ISIS v okolí města Al Hawl. Na severu provincie Aleppo koalice CJTF-OIR útočila na město Kobani u tureckých hranic, kde v tu dobu kurdské jednotky sváděly bitvu s ISIS. V této oblasti koalice CJTF-OIR zničila velitelství ISIS a zabila dva jejich příslušníky (OIR 2016).

Obrázek č. 7: Mapa prostorové distribuce leteckých útoků v Sýrii v říjnu 2015 (Airwars 2016b, Airwars 2016c, OIR 2016)

Na obrázku č. 8 je zaznamenána mapa prostorového rozmístění leteckých útoků ruské armády a koalice CJTF-OIR během listopadu roku 2015. Z tabulek č. 2 a 3 je zřejmé, že ruská armáda za tuto dobu provedla 76 leteckých útoků a koalice CJTF-OIR 94 náletů. Jak je vidět v tabulce č. 4, letecké útoky ruské armády si vyžádaly v listopadu až 496 civilních obětí, koalice CJTF-OIR svými nálety připravila o život přibližně 48 civilistů.

Ostřelované pozice se příliš nezměnily, přesto však na mapě odkrývající aktivitu v listopadu najdeme některé podstatné změny.

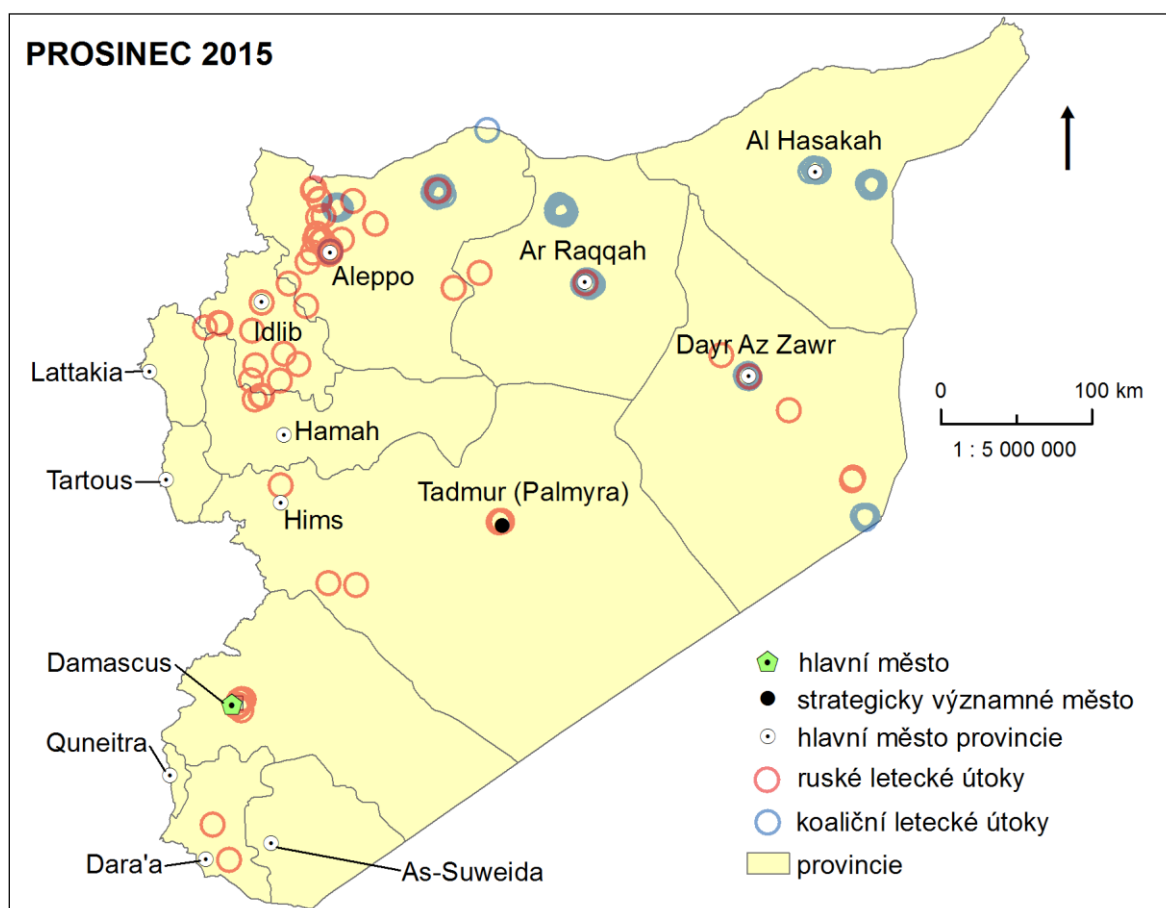
Obrázek č. 8: Mapa prostorové distribuce leteckých útoků v Sýrii v listopadu 2015 (Airwars 2016b, Airwars 2016c, OIR 2016)

Oproti předchozímu měsíci říjnu se ruská letadla přidala ke koalici CJTF-OIR a svými leteckými útoky sužovala pozice ovládané ISIS v provincii Dayr Az-Zawr. Jak je popsáno v podkapitole 4.5, 24. listopadu 2015 turecká armáda sestřelila jednu z ruských stíhaček. Následně na konci listopadu začaly letecké útoky cílit na pozice poblíž tureckých hranic na severozápadě Sýrie v provinciích Aleppo a Idlib. Ruská letadla v této oblasti údajně cílila na humanitární konvoje, které do Sýrie mířily právě z Turecka (ISW 2016, Airwars 2016b). Světová média však o této události neinformovala. Ruské zpravodajství Russia Today zmínilo, že se jednalo o dodávku zbraní z Turecka pro syrské rebely, kdo byl za útok zodpovědný ve zprávě autor nezmiňuje (RT 2015). Jak je také uvedeno v kapitole 4.5, na severu Sýrie ruská letadla pomohla syrské armádě ovládnout důležité strategické body. Podle databáze Airwars ruská letadla za měsíc listopad zaútočila v provinciích Idlib a Aleppo na dvě pekárny, které svým pečivem zásobovaly své široké okolí (Airwars 2016b).

Ruské letecké útoky v provincii Dara'a, především na jejím severu, byly podle databáze Airwars vedeny společně se syrskou armádou. Přesto však zdroje z terénu označily jako viníka Rusko (Airwars 2016b).

Letecké útoky koalice CJTF-OIR v listopadu cílily na přibližně stejné oblasti jako v říjnu. Několik koaličních útoků, na rozdíl od předešlého měsíce, ničilo pozice ISIS v oblasti kolem města Abu Kamal v provincii Ar Raqqah, kde koalice svými nálety zničila některá z ropných zásobíšť ISIS (OIR 2016).

Mapa na obrázku č. 9 odkrývá situaci v Sýrii v prosinci roku 2015. Z tabulek č. 2 a 3 lze vyčíst, že ruská armáda za prosinec provedla 91 leteckých útoků a koalice CJTF-OIR 97 náletů. Podle tabulky č. 4, nálety ruských letadel usmrtily až 824 civilistů, zatímco koaliční letecké útoky si vyžádaly asi 61 životů civilistů.

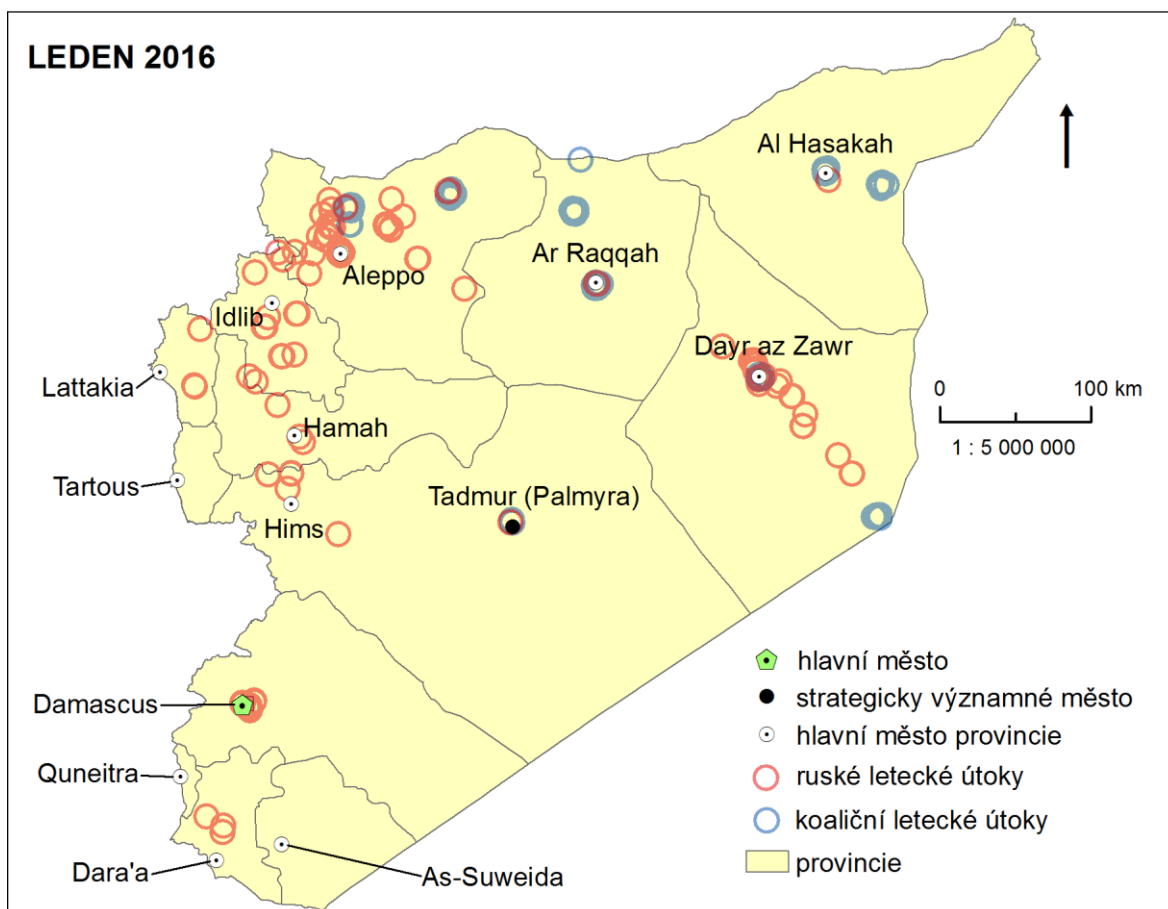

Obrázek č. 9: Mapa prostorové distribuce leteckých útoků v Sýrii v prosinci 2015 (Airwars 2016b, Airwars 2016c, OIR 2016)

Letecké útoky koalice CJTF-OIR v prosinci 2015 cílily na přibližně stejné území jako v předchozích dvou měsících. V prosinci CJTF-OIR opět po měsíční pauze bombardovala pozice ISIS kolem města Kobani na severu provincie Aleppo (OIR 2016).

Ruská letadla v prosinci intenzivně bombardovala předměstí hlavního města Damašku. V této oblasti bylo za prosinec roku 2015 zaznamenáno přibližně deset ruských náletů, což je nevyšší intenzita v provincii Damašek za sledované období (Airwars 2016b). Podle dostupných zdrojů ruská letadla během v prosince zaútočila na humanitární konvoj v provincii Aleppo. Pozornost přilákaly i ruské letecké útoky na dva uprchlické tábory v provinciích Idlib a Aleppo. V druhé zmíněné provincii byla ruskými nálety zasažena další pekárna (Airwars 2016b).

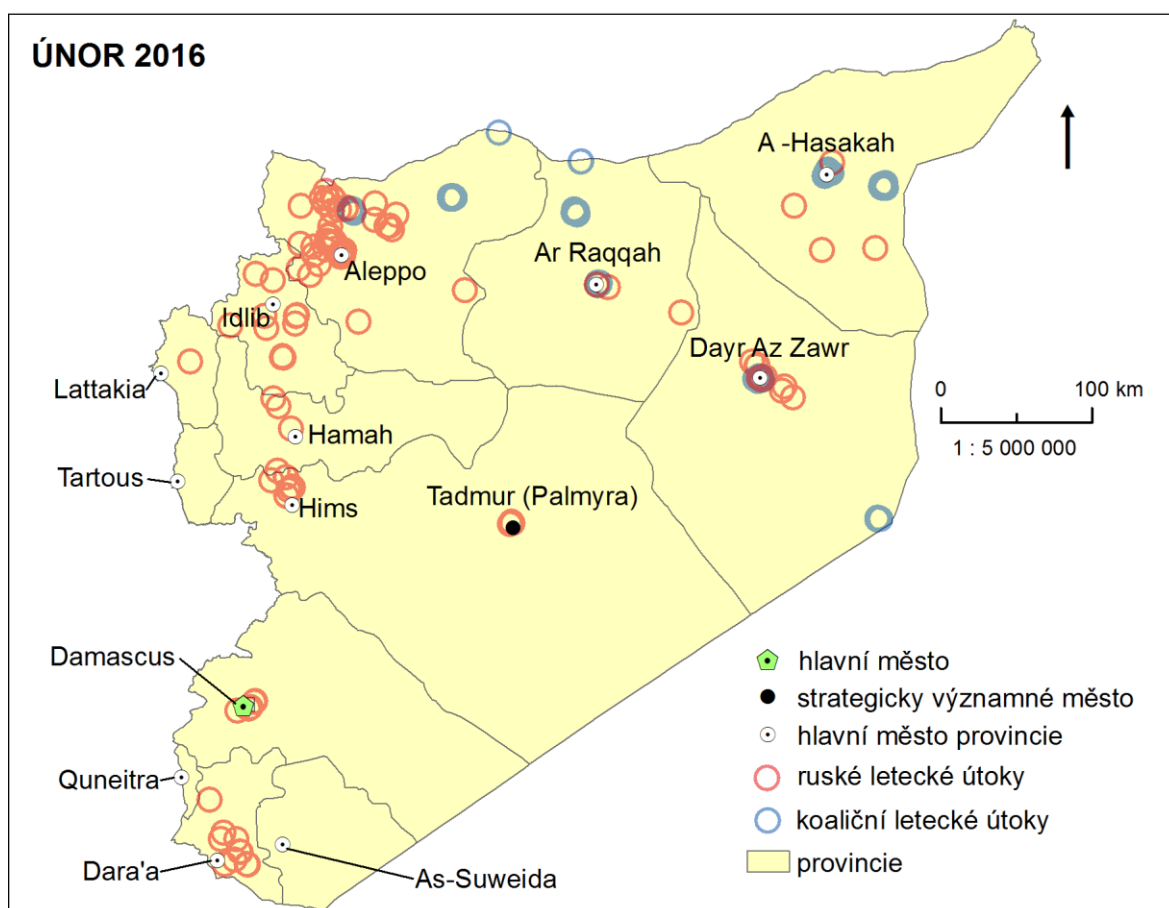
Na obrázku č. 10 je k vidění mapa leteckých útoků Ruska a koalice CJTF-OIR na území Sýrie v lednu roku 2016. Jak je patrné z tabulek č. 2 a 3, ruská armáda za tuto dobu provedla 133 leteckých útoků a koalice CJTF-OIR 98 náletů, což je nevyšší počet koaličních náletů za měsíc během sledovaného období. To je nejvyšší počet leteckých útoků CJTF-OIR za měsíc během sledovaného období. Jak dokládá tabulka č. 4, ruské nálety usmrtily v lednu až 1196 civilistů, což je za měsíc nejvíce během sledovaného období, letecké útoky koalice CJTF-OIR zabily 36 civilistů.

Obrázek č. 10: Mapa prostorové distribuce leteckých útoků v Sýrii v lednu roku 2016 (Airwars 2016b, Airwars 2016c, OIR 2016)

Letecké jednotky koalice CJTF-OIR se v lednu zaměřily především na provincie Dayr Az-Zawr a Ar Raqqah, kde převládá ISIS. Mezinárodní koalice CJTF-OIR se kromě města Ayn Isa u syrsko-iráckých hranic, společně s Ruskem zaměřila na město Dayr Az-Zawr a jeho okolí. Ve městě Ar Raqqah ruský nálet zničil jednu nemocnici. Kromě operací proti ISIS ruská armáda svými leteckými útoky opět cílila na mnoho oblastí ovládaných opozičními silami.

Obrázek č. 11 zachycuje mapu prostorového rozmístění leteckých útoků ruských a koaličních letadel v únoru 2016. Jak napovídají tabulky č. 2 a 3, v tomto měsíci ruská letadla uskutečnila 135 náletů, což nejvyšší počet ruských leteckých útoků za měsíc během sledovaného období. Koalice CJTF v únoru zaznamenala 91 leteckých útoků. Podle tabulky č. 4 je třeba doplnit, že ruské nálety usmrtily 679 civilistů, koaliční nálety usmrtily 87. V únoru tedy letecké útoky koalice CJTF-OIR připravily o život nejvíce civilistů za měsíc během sledovaného období.

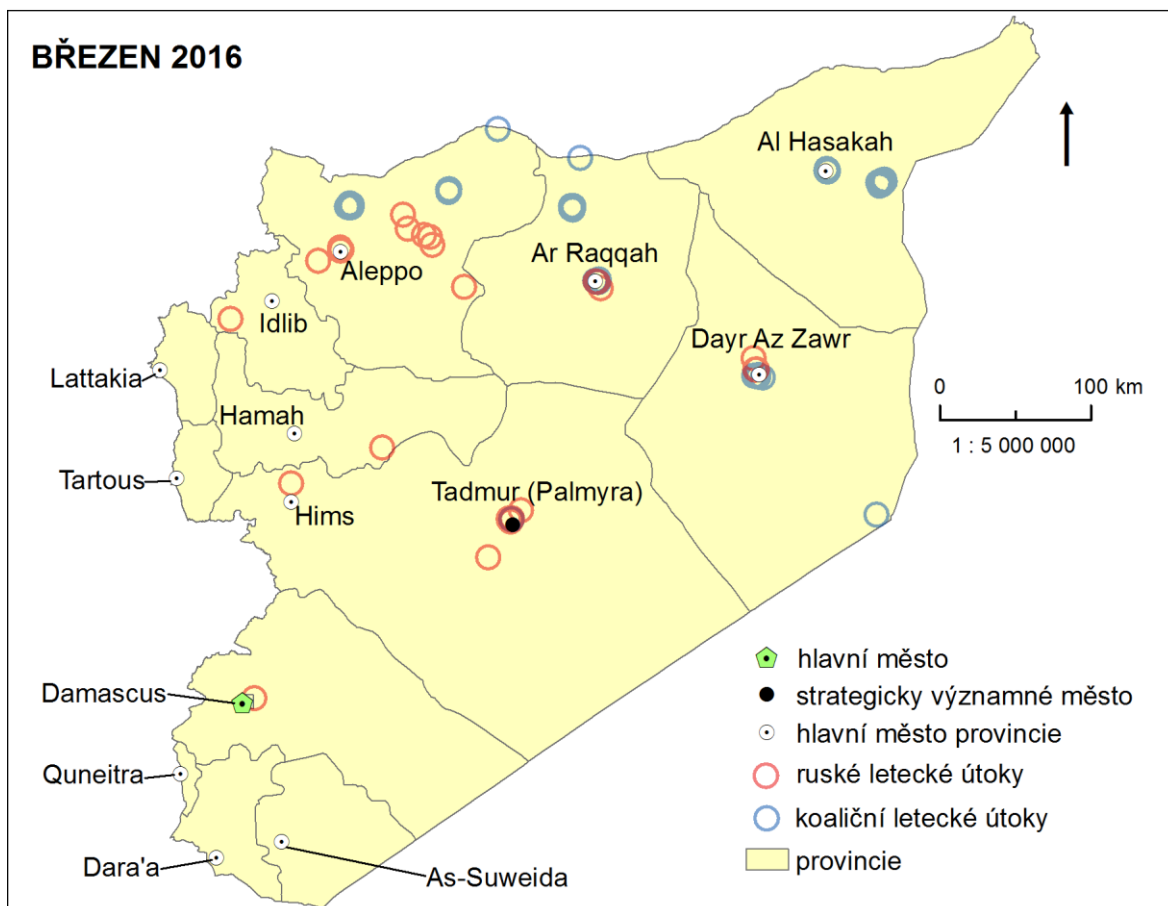

Obrázek č. 11: Mapa prostorové distribuce leteckých útoků v Sýrii v únoru roku 2016 (Airwars 2016b, Airwars 2016c, OIR 2016)

Během února koaliční letadla, stejně jako v předešlém měsíci lednu, útočila na pozice ISIS severovýchodně od města Aleppo. Intenzivní byly také koaliční letecké útoky na město Al Hasakah. Tyto nálety si během února vyžádaly až 68 civilních obětí. Ruská armáda své nálety cílila více na území kolem města Dara'a, které ovládaly opoziční síly. Jak je popsáno i v kapitole 4.5, během ruských leteckých útoků na syrskou infrastrukturu byly zasaženy nemocnice a škola. Nálety obou sledovaných aktérů v únoru ovlivnila dohoda na klidu zbraní mezi Ruskem a Spojenými státy americkými. Mocnosti se dohodly na příměří, ale zároveň se shodly, že budou nadále podnikat útoky na pozice ISIS a organizace Jabhat al-Nusra, kterou Rusko dlouhodobě označuje za teroristickou skupinu. Dohoda o příměří vstoupila v platnost o půlnoci na 27. února 2016 (BBC 2016b). Nicméně ruské letectvo od počátku příměří útočilo na pozice ISIS a opozičních sil v provinciích Aleppo, Idlib, Ar Raqqa a Dayr Az Zawr. Koalice CJTF-OIR od začátku platnosti dohody útočila na pozice ISIS v provinciích Aleppo, Ar Raqqa, Dayr Az Zawr, Hims a Al Hasakah.

Následující obrázek č. 12 zachycuje mapu prostorového rozložení leteckých útoků v Sýrii v březnu 2016. Podle tabulek č. 2 a 3, během tohoto měsíce ruské letectvo v Sýrii útočilo 33krát, to je jednoznačně nejméně za měsíc během sledovaného období. Koalice CJTF-OIR zaznamenala během března 71 leteckých útoků. Dle tabulky č. 4, v březnu vinou ruských náletů zemřelo 2016 civilistů, koaliční nálety si vyžádaly 5 civilních obětí.

Výrazně nižší počet ruských náletů, než v předchozích měsících nemusí být nutně zapříčiněn jen dohodou o příměří z února roku 2016, ale do určité míry tento jev může být důsledkem informačního klidu ruského ministerstva obrany. Po řadě obvinění z válečných zločinů na civilisty během ledna a února, ruská vláda přestala vydávat oficiální tiskové zprávy o leteckých útocích v Sýrii. Po kritice ohledně zásahů nemocnic vydalo v únoru ministerstvo obrany Ruské federace prohlášení, že se jedná o snahu pošpinění ruské aktivity v Sýrii ze strany západních mocností a Turecka (Ministry of Defence of Russian Federation 2016a). Jak je z obrázku č. 12 také zřejmé, ruské i koaliční nálety se soustředily na oblast kolem města Tadmur a jeho okolní oblasti Palmýry. Toto území se snažily oba aktéři dostat zpět z rukou ISIS pod kontrolu syrské armády. Jak je popsáno výše, ISIS byl kolem města Tadmuru poražen.

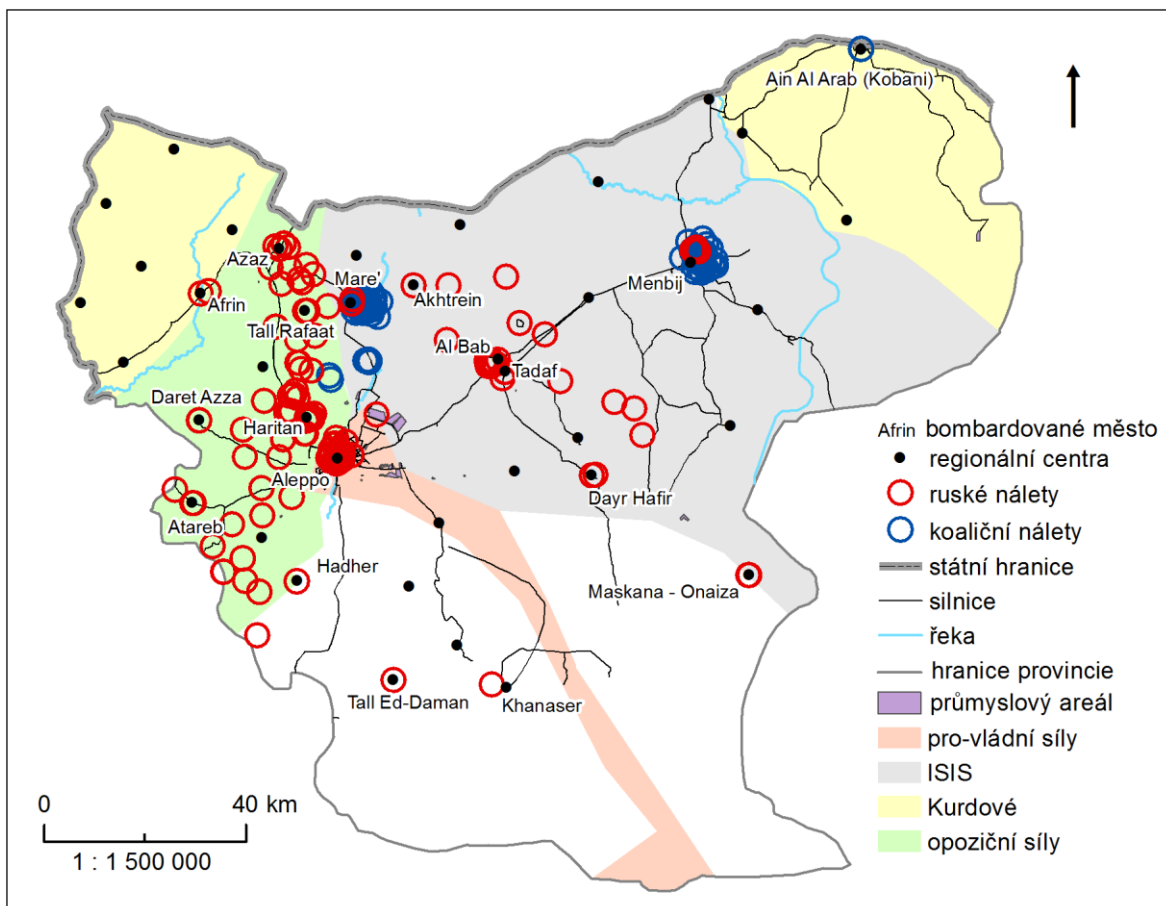
Obrázek č. 12: Mapa prostorové distribuce leteckých útoků v Sýrii v březnu roku 2016 (Airwars 2016b, Airwars 2016c, OIR 2016)

6 Interpretace výsledků

Při zkoumání leteckých útoků ruských i koaličních letadel je třeba se zamyslet nad všeobecnými důvody cílů náletů. V případě syrské občanské války jsou cíle náletů vybírány nejen ze strategických důvodů, ale i z náboženských. Vládnoucí šíitská strana Baas se svými ozbrojenými složkami evidentně usiluje o potlačení opozice, která většinou vyznává sunnitský islám. Ze srovnání obrázku č. 3, kde je zachyceno rozložení náboženských a etnických entit v Sýrii, s cíli leteckých útoků ruské armády je patrné, že například na provincie Tartous a Lattakia, které jsou obývány alavity, byl počet vedených náletů oproti většinově sunnitským provinciím minimální.

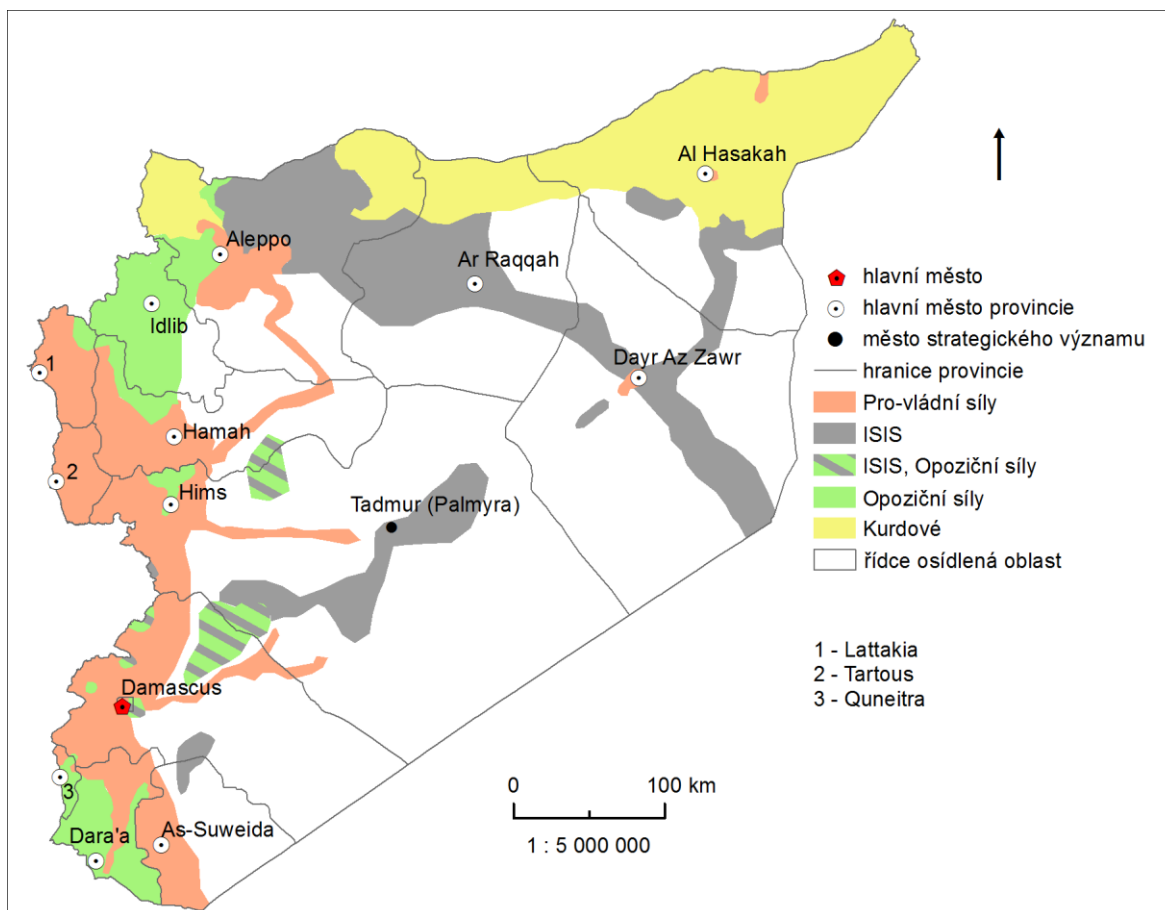
Jak ukazuje výzkum Hammonda (2018), během lokálních konfliktů aktéři často bojují o oblasti s vyšším počtem obyvatel, vyšší ekonomickou produkcí nebo o oblasti s důležitým místním či národním politickým postavením. Také jsou centrem násilí místa, která se nacházejí na území obývaném etnickými skupinami, které se účastní konfliktu. Dále je výskyt násilí více pravděpodobný v oblastech, které jsou blíže národním hranicím nebo které jsou vzdálenější od hlavního města a přítomnost státu je zde slabší (Hammond 2018). Podle zjištěných informací o cílech náletů mocností v Sýrii však není možné tyto teze potvrdit. Pouze předpoklad vyšší pravděpodobnosti výskytu násilí u státních hranic se v případě Sýrie během sledovaného období nepotvrdil.

Na následujícím obrázku č. 13 je zobrazena mapa náletů ruských i koaličních letadel od října roku 2015 do března roku 2016 v provincii Aleppo. Podkladová vrstva vymezení ovládaných teritorií v mapě zobrazuje stav na začátku října roku 2015. Právě provincie Aleppo byla ze strany Ruska i koalice CJTF-OIR jednou z nejvíce zaměřovaných syrských provincií během sledovaného období. Z obrázku je patrné, že ruská i koaliční letadla cílí na regionální centra, komunikace a průmyslové areály. Také vyšlo najevo, že Rusko ani koalice CJTF-OIR v provincii Aleppo během sledovaného období nepodnikali letecké útoky na území ovládaném Kurdy. Dále je patrná vysoká koncentrace ruských náletů severně od provinčního hlavního města Aleppo, kde se na počátku sledovaného období nacházela hranice území, která kontroloval ISIS a opoziční síly. V této oblasti také během sledovaného období došlo k výraznému zmenšení plochy kontrolované opozicí. Ruská armáda tedy právě na tomto místě velmi pomohla režimu syrského prezidenta Assada v získávání území.

Obrázek č. 13: Ruské a koaliční nálety v provincii Aleppo během sledovaného období (Humanitarian Data Exchange 2018, ISW 2015)

Na obrázku č. 14 na následující straně je přiblížena situace na konci sledovaného období. Je patrné, že došlo k určitým územním změnám. Především došlo k potlačení vlivu opozičních sil v provincii Aleppo, dobytí města Dayr Az Zawr syrskou armádou a mírné oslabení vlivu ISIS ve stejnojmenné provincii Dayr Az Zawr. Také došlo ke zvětšení území ovládaného Kurdy v provincii Al Hasakah.

Obrázek č. 14: Území ovládaná aktéry syrské občanské války v březnu 2016 (Humanitarian Data Exchange 2018, ISW 2016a)

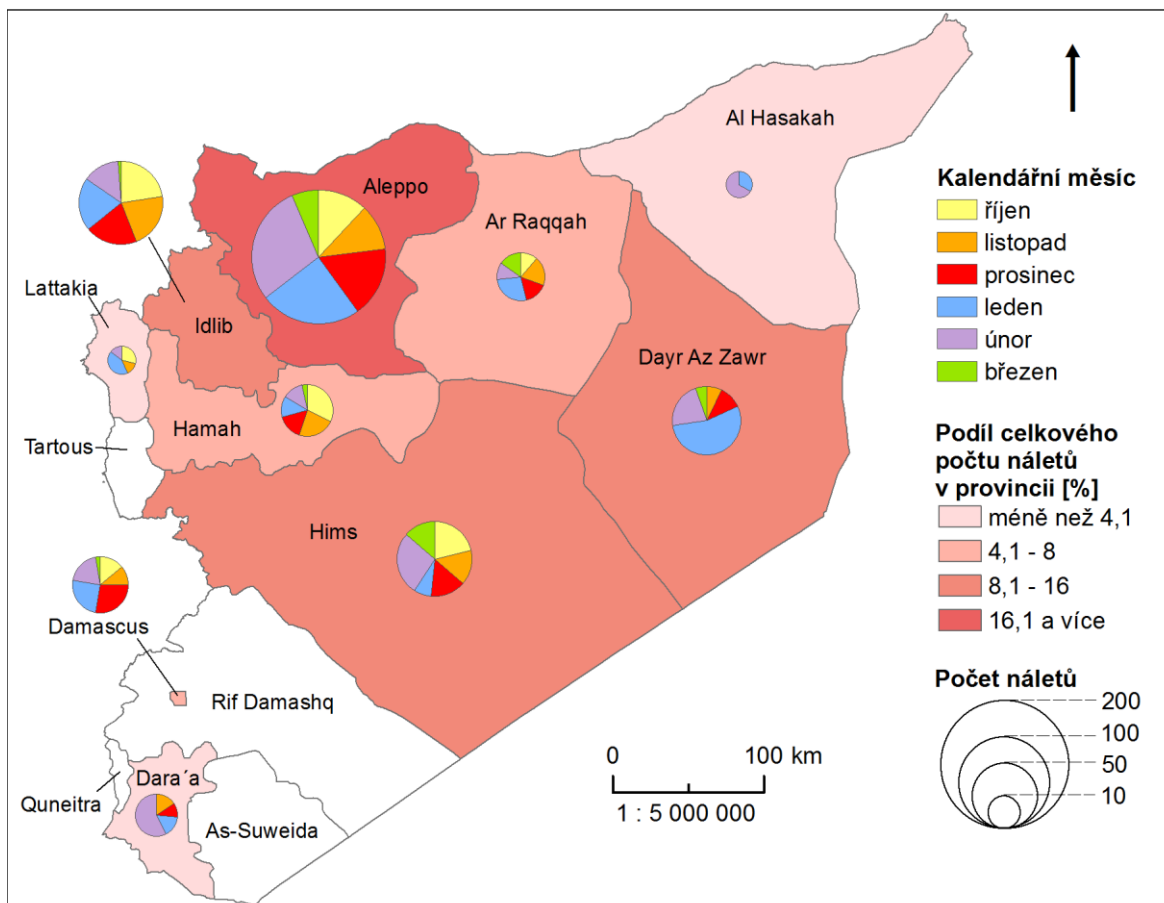
6.1 Cíle leteckých útoků ruské armády

První výzkumná otázka se týkala cílů leteckých útoků ruské armády během občanské války v Sýrii. Z analytické části této práce je zřejmé, že ruská intervence v Sýrii od října roku 2015 do března roku 2016 nečílila jen na pozice ISIS, ale především na oblasti pod kontrolou opozičních sil. Z oficiálních vyjádření ruských představitelů včetně ruského prezidenta Vladimira Putina je jasné, že podpora režimu jeho syrského protějšku Bašára al-Assada, je pro ruskou zahraniční politiku striktně daným cílem (Stent 2016). Assad je pro Rusko zásadní spojenec k omezení vlivu Spojených států amerických na Blízkém východě. Syrská armáda před intervencí Ruska v Sýrii nebyla schopna dostat pod kontrolu město Aleppo, nejlidnatější syrské město, ve stejnojmenné provincii (Erlich 2016). Podle nezávislého serveru Bellingcat, jehož tým se zabýval lokalizací ruských leteckých útoků během října roku 2015, drtivá většina náletů cílila na oblasti, které v tu dobu nebyly ovládnuty ISIS (Bellingcat 2015). To potvrzuje i analytická část této bakalářské práce.

Pokud však chceme syrskému konfliktu a zapojení světových mocností porozumět lépe, je třeba se ptát, jaké důvody má Rusko k podpoře syrské vlády v čele s prezidentem Assadem. Ruští představitelé se všeobecně stavěli kriticky k tendencím arabského jara. Rusko podporuje zachování stability stávajícího politického režimu, přestože v zemi vyvolal protestní tendence. Ty je podle Ruska naopak třeba potlačit. Syrské povstání, které vyvolalo občanskou válku by mohlo být inspirací také pro opoziční síly v Rusku. Další motivací k podpoře syrského prezidenta Assada je obava z chaosu, který by v regionu mohl vypuknout v případě jeho svržení.

Rusko má v Sýrii také ekonomické a energetické zájmy. Kromě prodeje vojenské techniky a zbraní, ruské ropné firmy těží v Sýrii ropu a zemní plyn a Rusko dlouhodobě iniciuje stavbu plynovodu a ropovodu na Blízkém východě (Tichý 2015). Rusko se snaží získat kontrolu nad syrským energetickým potenciálem, aby snížilo konkurenci okolních ropných velmocí, jako jsou Írán, Irák, Saúdská Arábie nebo Katar (Sogoloff 2017). V neposlední řadě má Rusko zájem na zachování strategického přístavu ve Středozemním moři u města Tartous, který je jediným pronajatým přístavem ruské armády v regionu a posiluje geopolitický vliv Ruska ve východní části Středozemního moře (Tichý 2015).

Na obrázku č. 15 je pomocí kartodiagramu zachyceno prostorové zastoupení leteckých útoků ruské armády podle provincií v Sýrii za celé sledované období. Pomocí kruhových diagramů je zachycen poměr náletů na provincii za měsíc ku celkovému počtu náletů za provincii během sledovaného období. Kartogram zobrazuje poměr počtu náletů na provincii ku celkovému počtu všech náletů za sledované období. Z mapy je zřejmé, že nejvíce leteckých útoků ruské armády v Sýrii cílilo na provincii Aleppo. V této provincii je část území kontrolována opozičními silami, Kurdy, ISIS i pro-vládními silami. Právě syrská armáda s podporou Ruska se v této provincii během sledovaného období snažila získat nadvládu nad větším územím. Z tabulky č. 2 můžeme vyčíst informace o kompletních počtech leteckých útoků ruské armády v syrských provinciích během sledovaného období, podle kterých byla mapa na obrázku č. 15 vytvořena.

Obrázek č. 15: Prostorová distribuce ruských náletů v Sýrii od října 2015 do března 2016 (Airwars 2016b, ISW 2016b)

6.2 Cíle leteckých útoků koalice CJTF-OIR vedené armádou USA

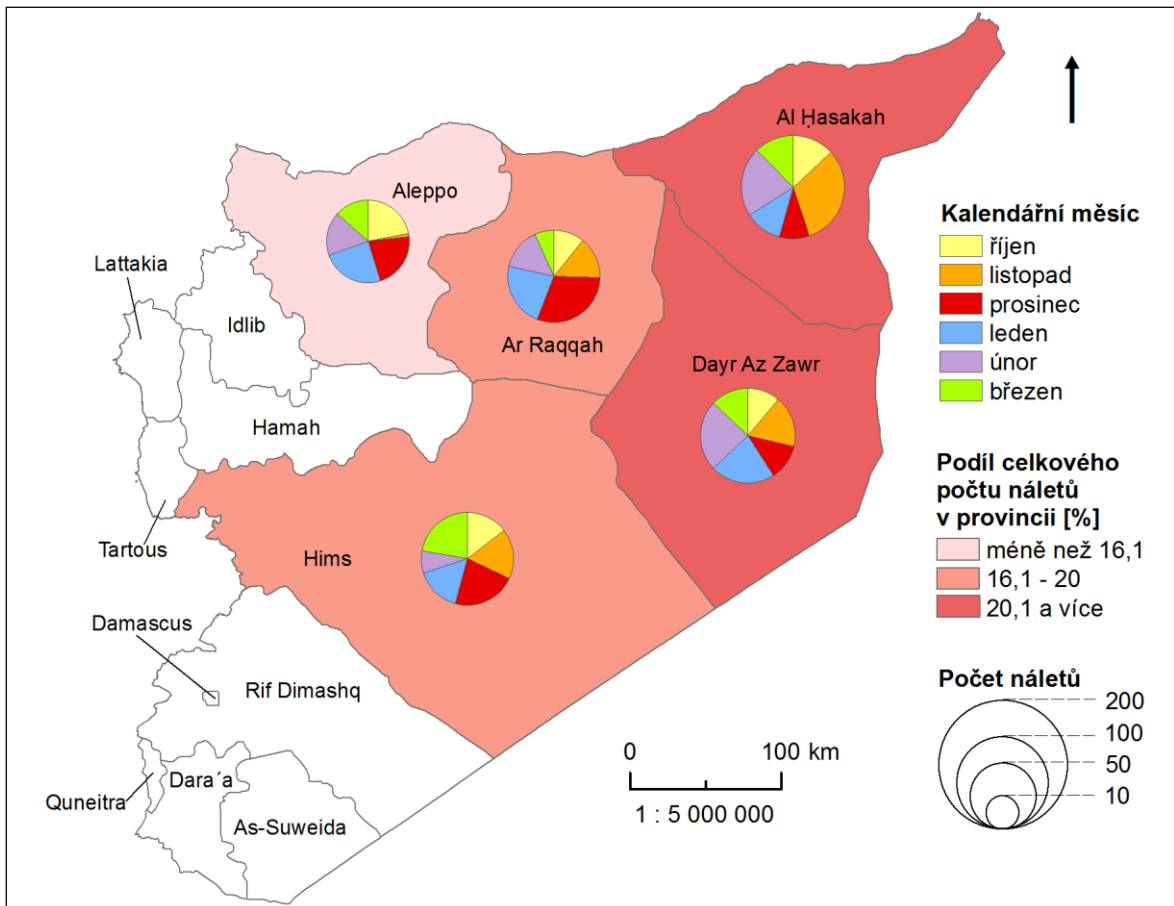
Druhá výzkumná otázka se zabývá cíli leteckých útoků mezinárodní koalice CJTF-OIR, které oficiálně velí armáda Spojených států amerických. Podle oficiálních reportů, které CJTF-OIR shromažďuje na svých webových stránkách, všechny letecké útoky byly vedeny na pozice ISIS. Americká vláda tehdejšího prezidenta Baracka Obamy a nyní Donalda Trumpa, se stále snaží najít udržitelnou strategii, která by dokázala vyvážit americké zájmy v Sýrii a prostředky, které je potřeba vynaložit k jejich uskutečnění (Barnes, Barron 2018). Přesto se však americké armádě daří likvidovat a oslabovat pozice ISIS. Vzhledem k teroristickým útokům, kterými se ISIS snaží zastrašit západní svět, se zdá být aktivita mezinárodní koalice CJTF-OIR v Iráku a Sýrii opodstatněná (Erlich 2016). Z hlediska celosvětové politiky jsou však zajímavé vztahy Spojených států amerických s aktéry v Sýrii. Jak bylo již v předchozích kapitolách vysvětleno, americká armáda otevřeně

podporuje syrskou opozici materiálně, finančně i skrze výcviky bojovníků. Dodávka zbraní americké armády do rukou syrské opozice může skončit v rukou islamistické skupiny Jabhat al-Nusra, která je odnoží teroristické skupiny al-Káida. Jak je známo, tato teroristická organizace je strůjcem teroristického útoku na východním pobřeží USA 11. září 2001 (Erlich 2016). To vše dokazuje složitost vztahů v blízkovýchodním regionu. Dnes, čtyři roky po zahájení aktivity koalice CJTF-OIR v Sýrii a Iráku, ztratil ISIS téměř většinu svých pozic na syrském území (Syria Direct 2018). Otázkou zůstává, do jaké míry bude americká armáda pokračovat v aktivitách na syrské půdě.

Co se týče dalších geopolitických zájmů Spojených států amerických v Sýrii, americká vláda má zájem na vytvoření stabilní sunnitské vlády, která nedovolí expanzi džihádistických skupin a organizací. USA také mají zájem o potlačení íránského vlivu v regionu a omezit přístup Íránu ke zdrojům v Sýrii. Následná stabilizace Sýrie by měla v zájmu USA uklidnit situaci v regionu a snížit tenze ve vztazích mezi státy Perského zálivu, Tureckem, Ruskem a Íránem (Cafarella 2018).

Kartodiagram prostorového rozmístění náletů koalice CJTF-OIR znázorňuje obrázek č. 16. Stejně jako u obrázku č. 15 je v mapě zachycen poměr koaličních náletů za měsíce na provincii ku celkovému počtu náletů na provincii během sledovaného období. Kartogram také jako u předchozího obrázku znázorňuje poměr náletů za sledované období na provincii a celkový počet náletů v Sýrii během sledovaného období. Kompletní přehled počtů leteckých útoků koalice CJTF-OIR v jednotlivých provinciích během sledovaného období lze vyčíst z tabulky č. 3. Z obrázku však můžeme vyčíst, že nejvíce koaličních náletů cílilo na provincie Al Hasakah a Dayr Az Zawr. Především druhá zmíněná provincie byla dlouhodobě většinově ovládána ISIS.

Pokud všechny získané informace zasadíme do světového geopolitického rámce, jasně nám vyplývá, že Sýrie je pro Rusko i USA zajímavá především kvůli své lokaci na Blízkém východě. Podstatné jsou především syrské sousední státy – Turecko, Irák, Libanon, Izrael a Jordánsko. Mocnost, která bude mít v Sýrii moc a vliv získá dlouhodobě důležitou strategickou pozici v celém blízkovýchodním regionu (Erlich 2016). Rusko se v tomto kontextu stává jasným vyzyvatelem Spojených států amerických a ohrožuje jejich globální hegemonii (Simon cit. v Simon, Strovsky 2017, s. 44).

Obrázek č. 16: Prostorová distribuce koaličních náletů v Sýrii od října 2015 do března 2016 (Airwars 2016b, Airwars 2016c, OIR 2016)

7 Závěr

Občanská válka v Sýrii je aktuálně největší humanitární a bezpečnostní krizí na světě. Humanitární pomoc potřebuje přibližně 13,5 milionu Syřanů (Uchenna 2017). Intervence Ruska a koalice CJTF-OIR vedené Spojenými státy americkými si vyžádala během půlročního sledovaného období téměř 4,5 tisíce životů civilistů, včetně dětí. V tomto ohledu je třeba podotknout, že intervence těchto zahraničních aktérů promarnila nespočet lidských životů a nálety obou aktérů zničily infrastrukturu využívanou i syrskými civilisty, kteří se přes krvavou válku ve své rodné zemi snaží přežít.

Na druhou stranu, jak je výše zmíněno, ISIS je díky aktivitě armádě Spojených států amerických a ruské armádě v Sýrii na ústupu. Tato džihádistická teroristická organizace je celosvětovou hrozbou a její poražení by znamenalo zvýšení bezpečnosti v celosvětovém měřítku. Mezinárodní koalice CJTF-OIR vedená armádou Spojených států amerických podle získaných dat cílila ve sledovaném období na oblasti kontrolované ISIS, což je v souladu s cíli její mise v Sýrii. Složitost celého konfliktu staví americké představitele do těžké pozice, jakými kroky pokračovat a zároveň upřednostnit geopolitické zájmy. Během sedmiletého trvání syrské občanské války se v USA vystřídali prezidenti a nynější hlava státu Donald Trump nesdílí názory svého předchůdce Baracka Obamy. Podle akcí, které Trump podniká proti syrskému režimu může svojí zahraniční politikou rezolutně zasáhnout do řešení syrské otázky.

Rusko se v Sýrii snaží dosáhnout svých vlastních geopolitických zájmů, které by měly upevnit pozici Ruska jako velmoci na Blízkém východě. Podpora syrského prezidenta Bašára al-Assada a jeho vlády je pro Rusko natolik zásadní, že přes celosvětovou mediální kritiku pokračuje v likvidaci pozic opozičních sil. Jak dokládají získaná data, terčem ruských leteckých útoků během sledovaného období byla často civilní infrastruktura, jako nemocnice, školy nebo pekárny. Právě takové přehlížení lidských práv a opomíjení civilistů může být důkazem, že jsou ruští představitelé o svých aktivitách v Sýrii přesvědčeni.

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo lokalizovat a zjistit prostorové rozmístění leteckých úderů Ruska a mezinárodní koalice CJTF-OIR na území Sýrie. S tímto cílem souvisí i prostorová vizualizace leteckých úderů ruských a koaličních letadel pomocí geoinformačních systémů, hodnocení a vysvětlení prostorových rozdílů cílů leteckých úderů a následně porovnání zájmových území zahraničních aktérů v Sýrii. Tyto cíle byly splněny.

Z analýzy vyplývá jeden jasný společný nepřítel, ISIS, o jehož likvidaci se snaží všichni aktéři. To potvrzuje první výzkumnou hypotézu. Zároveň však můžeme potvrdit i druhou hypotézu – ruská vláda podporuje syrského prezidenta Bašára al-Assada v boji s opozičními silami, které mohou ohrozit Assadovo setrvání u moci. Nakonec můžeme odpovědět i na hlavní výzkumnou otázku této bakalářské práce. Které syrské provincie byly nejčastěji terčem útoků ruských a koaličních vzdušných sil a proč? Ruská letadla nejvíce cílila na provincii Aleppo a v rámci svého tažení proti syrské opozici byla poměrně úspěšná. CJTF-OIR cílila nejvíce na provincii Al Hasakah. Během sledovaného období zde došlo k rozšíření vlivu Kurdů, které koalice podporuje a zároveň k mírnému oslabení ISIS, což vypovídá o úspěchu koalice v této provincii. Důvody cílů náletů Ruska a CJTF-OIR jsou tedy především strategické.

Aktivita a její prostorové rozmístění obou aktérů v Sýrii má své geopolitické opodstatnění. Spojené státy americké pod záštitou mezinárodní koalice CJTF-OIR bojují proti ISIS a zároveň mimo koalici podporují opoziční síly a Kurdy. Vztahy mezi ostatními aktéry, jak na území Sýrie, tak zahraničními, jsou natolik složité a dynamicky se měnící, že komplikují snahu o případné ukončení krvavé občanské války.

Právě vzhledem ke složitosti vztahů v Sýrii a na Blízkém východě se naskýtá prostor pro další zkoumání. Tato práce popisuje situaci, která se během sledovaného období odehrávala a srovnávala aktivitu dvou významných aktérů z mnoha dalších v syrském konfliktu. Další geografický výzkum limituje absence dat o ruských leteckých útocích v Sýrii od dubna 2016 do současnosti. Nicméně vzhledem k obsáhlosti datové sady za sledované období lze další bádání pojmout například v souvislosti s geografickým rozložením jiných socioekonomických či fyzikogeografických jevů. Výzkum však bude vždy limitován množstvím a kvalitou dat, která jsou právě v době takto kruté války méně vypovídající.

8 Seznam literatury

- BHARDWAJ, M. (2012): Development of Conflict in Arab Spring in Libya and Syria: From Revolution to Civil War. *The Washington University International Review*, 1, s. 56-75.
- BERTI, B., PARIS, J. (2014): Beyond sectarianism: Geopolitics, Fragmentation and the Syrian Civil War. *Strategic Assessment*, 16, 4, s. 21-34.
- COHEN, S.B. (2015): Geopolitics. *The Geography of International Relations*. 3. vydání. Rowman & Littlefield, London, 619 s.
- DALACOURA, K. (2012): The 2011 uprisings in the Arab Middle East: political change and geopolitical implications. *International Affairs*, 88, 1, s. 63–79.
- DEVI, S. (2018): Syria: 7 years into a civil war. *The Lancet*, 391, 10115, s. 15-16.
- ERLICH, R. (2016): Inside Syria: The Backstory of Their Civil War and What the World Can Expect. Prometheus Books, Amherst, New York, 336 s.
- HOMBURG, A., KÖHLER, J., MEYER, R. (2007): Explosives. 6. vydání. Wiley-VHC Verlag GmbH, Weinheim, 383 s.
- HUGHES, G., A. (2014): Syria and the perils of proxy warfare. *Small Wars & Insurgencies*, 25, 3, s. 522-538.
- JELÉN, L. (2016): Sýrie – hlavní zdrojová země uprchlické krize. *Geografické rozhledy*, 25, 3, s. 5–7.
- JELÍNEK, A. (2016): Komparace formování a činnosti Muslimského bratrstva v Egyptě a Jordánsku. Bakalářská práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PŘF UK, Praha, 68 s.
- KOUTENSKÝ, O. (2012): Střední Asie v geopolitice současných velmocí, Diplomová práce. Katedra politologie a mezinárodních vztahů Filozofické fakulty Západočeské univerzity v Plzni, Plzeň, 112 s.
- LITTLE, D. (1990): Cold War and Covert Action: The United States and Syria. *Middle East Journal*, 44, 1, s. 51-75.
- MARSHALL, A. (2016): From civil war to proxy war: past history and current dilemmas. *Small Wars & Insurgencies*, 27, 2, s. 183-195.
- PATOVÁ, K. (2016): Vývoj konceptu pásma otřesu v teorii Saula B. Cohena, Diplomová práce. Katedra politologie a mezinárodních vztahů Filozofické fakulty Západočeské univerzity v Plzni, Plzeň, 94 s.
- PIERRET, T. (2014): The Syrian Baath Party and Sunni Islam: Conflicts and Connivance. *Middle East Brief*, 77, 9 s.
- RATH, S. K. (2017): Searching a Political Solution for Syria. *India Quarterly*, 73, 2, s. 180-195.

- SAMAAN, J. (2017): Missile warfare and violent non-state actors: the case of Hezbollah. *Defence Studies*, 17, 2, s. 156-170.
- STENT, A. (2016): Putin's Power Play in Syria: How to Respond to Russia's Intervention. *Foreign Affairs*, 95, 1, s. 106–113.
- TICHÝ, L. (2015): Zahraniční a bezpečnostní politika Ruska a jeho zájmy v regionu Blízkého východu a severní Afriky v kontextu událostí arabského jara. *Slovanský přehled: historická revue pro dějiny střední, východní a jihovýchodní Evropy*, 101, 1, s. 125-156.
- UCHENNA, S. (2017): Syria: Evaluation of Russo-American Zero-Sum Game in the Protracted Fratricide. *Conflict Studies Quarterly*, 21, s. 101-122.
- WEGE, C. (2015): Urban and Rural Militia Organizations in Syria's Less Governed Spaces, 6, 3, s. 35-61.

Seznam internetových zdrojů

- AIRWARS (2016a): A Reckless Disregard for Civilian Lives: Russian airstrikes in Syria to December 31st. <https://airwars.org/wp-content/uploads/2016/03/Reckless-Disregard.pdf> (cit. 20.3.2018).
- AIRWARS (2016b): Civilian and 'friendly fire' casualties. <https://airwars.org/civilian-casualty-claims> (cit. 10.3.2018).
- AIRWARS (2016c): Daily military reports. <https://airwars.org/daily-reports> (cit. 11.3.2018).
- AIRWARS (2017): War Data. <https://airwars.org/data/> (cit. 4.4.2018).
- AIRWARS (2018): Our methodology. <https://airwars.org/methodology> (cit. 16.4.2018).
- AKTUÁLNĚ (2016): Rusko se o spolupráci s NATO nesnaží, na IS míří jen třetina jeho útoků, říká generál Pavel. <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/rusko-se-o-spolupraci-s-nato-nesnazi-jen-tretina-jeho-utoku/r~d0807172c06e11e5819a002590604f2e/> (cit. 15.3.2018).
- AL ARABIYA (2015): Israel admits forces operating in war-hit Syria. <https://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2015/12/01/Israel-admits-forces-operating-in-war-hit-Syria.html> (cit. 15.3.2018).
- AL ALRABIYA (2016): Last Hour: Saudi blames Russia, Syria for truce violations. <https://english.alarabiya.net/en/webtv/news-bulletin/2016/02/29/2000GMT.html> (cit. 8.3.2018).
- AL JAZEERA (2015): Russia carries out first air strikes in Syria. <https://www.aljazeera.com/news/2015/09/russian-carries-air-strikes-syria-150930133155190.html> (cit. 27.4.2018).
- ALEXANDER, D., ALI, I. (2015): U.S., Russia sign memo to avoid clashes in air over Syria. Reuters. <https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-russia-usa/u-s-russia-sign-memo-to-avoid-clashes-in-air-over-syria-idUSKCN0SE2HK20151020> (cit. 14.3.2018).

AMNESTY INTERNATIONAL (2015): „Civilian Objects Were Undamaged“: Russia’s Statements on its Attacks in Syria Unmasked.
<https://www.amnesty.org/en/documents/mde24/3113/2015/en> (cit. 14.4.2018).

BARNES, J., BARRON, R. (2018): Trump Policy in the Middle East: Syria. Rice University’s Baker Institute for Public Policy – Issue Brief, 6 s.
<https://www.bakerinstitute.org/research/trump-policy-middle-east-syria> (cit. 20.3.2018).

BBC (2016a): Syria conflict: Attacks reported as truce comes into effect.
<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-35674908> (cit. 9.3.2018).

BBC (2016b): Syria conflict: US-Russia brokered truce to start at weekend.
<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-35634695> (cit. 9.4.2018).

BELLINGCAT (2015): What Russia’s Own Videos and Maps Reveal About Who They Are Bombing In Syria. <https://www.bellingcat.com/news/mena/2015/10/26/what-russias-own-videos-and-maps-reveal-about-who-they-are-bombing-in-syria/> (cit. 9.4.2018).

BURCH, J. (2011): Turkey tells Syria's Assad: Step down!
<https://www.reuters.com/article/us-syria/turkey-tells-syrias-assad-step-down-idUSL5E7MD0GZ20111122> (cit. 16.3.2018).

BURGESS, J., MARSH, B. (2012): A Sectarian Patchwork. New York Times.
https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/interactive/2012/07/29/sunday-review/a-sectarian-patchwork.html?_r=0 (cit. 4.5.2018).

CAFARELLA, J. (2018): America's Interests in Syria Beyond Deterring Chemical Weapons Use. Institute for the Study of War.
<http://iswresearch.blogspot.cz/2018/04/americas-interests-in-syria-beyond.html> (cit. 13.4.2018).

CULLINANE, S., MELVIN, D., TAWFEEQ, M. (2015): Russia's Lavrov on Syria targets: „If it looks like a terrorist, walks like a terrorist ...“.
<https://edition.cnn.com/2015/10/01/middleeast/russia-syria/index.html> (cit. 7.4.2018).

DAILY MAIL (2015): Diplomats set plan for political change in Syria.
<http://www.dailymail.co.uk/wires/ap/article-3318305/Syria-talks-begin-Vienna-pall-Paris-attacks.html> (cit. 10.3.2018).

DEYOUNG, K., WARRICK, J. (2013): Iran, Hezbollah build militia networks in Syria in event that Assad falls, officials say. https://www.washingtonpost.com/world/national-security/iran-hezbollah-build-militia-networks-in-syria-in-event-that-assad-falls-officials-say/2013/02/10/257a41c8720a11e2ac363d8d9dcaa2e2_story.html?utm_term=.f9103ed1f840 (cit. 12.3.2018).

EU (2015): Statement of the International Syria Support Group.
https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/3088_en (cit. 2.3.2018).

HASSAN, H. (2014): Front to Back. Foreign Policy.
<https://foreignpolicy.com/2014/03/04/front-to-back/> (cit. 1.5.2018).

HOLMES, O. (2013): Syria's ancient oasis city of Palmyra threatened in fighting.
<https://www.reuters.com/article/us-syria-crisis-palmyra/syrias-ancient-oasis-city-of-palmyra-threatened-in-fighting-idUSBRE9320HL20130403> (cit. 1.4.2018).

HUMAN RIGHTS WATCH (2012): World report 2012: Syria.
<https://www.hrw.org/world-report/2012/country-chapters/syria> (cit. 21.2.2018).

- HUMANITARIAN DATA EXCHANGE (2018): Syria. www.data.humdata.org (cit. 2.4.2018).
- CHULOV, M. (2012): France funding Syrian rebels in new push to oust Assad. <https://www.theguardian.com/world/2012/dec/07/france-funding-syrian-rebels> (cit. 1.4.2018).
- IDNES (2015): Obama vyšle do Sýrie speciální jednotku, má radit umírněným povstalcům. https://zpravy.idnes.cz/obama-chce-vyslat-do-syrie-specialni-jednotku-bude-radit-povstalcum-11o-/zahranicni.aspx?c=A151030_160953_zahranicni_ert (cit. 1.3.2018).
- IDNES (2016): Syrské nemocnice zničily nálety, Merkelová chce bezletovou zónu. https://zpravy.idnes.cz/lekari-bez-hranic-bombardovani-nemocnice-syrie-maat-an-uman-pba-/zahranicni.aspx?c=A160215_105915_zahranicni_aba (cit. 3.3.2018).
- INDEPENDENT (2016): Vladimir Putin orders Russian military to begin withdrawal from Syria. <https://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/syria-civil-war-russia-military-withdrawal-vladimir-putin-a6930846.html> (cit. 15.3.2018).
- ISW (2015): Syria Control of Terrain. <http://www.understandingwar.org/maps?tid=322> (cit. 2.4.2018).
- ISW (2016a): Syria Control of Terrain. <http://www.understandingwar.org/maps?tid=322> (cit. 6.4.2018).
- ISW (2016b): Russian airstrikes in Syria. ISW (Institute for the Study of War). <http://www.understandingwar.org/maps?tid=293> (cit. 20.3.2018).
- JENKINS, M. (2014): Dynamics of Syria's Civil War. <https://www.rand.org/pubs/perspectives/PE115.html> (cit. 2.4.2018).
- KAROUNY, M. (2016): Islamic State kills dozens in Syria's Deir al-Zor city – monitor and a source. <https://in.reuters.com/article/mideast-crisis-syria/islamic-state-kills-dozens-in-syrias-deir-al-zor-city-monitor-and-a-source-idINKCN0UU0TO> (18.3.2018).
- KOFMAN, M., ROJANSKY, M. (2018): What Kind of Victory for Russia in Syria? Military Review. <http://www.armyupress.army.mil/Journals/Military-Review/Online-Exclusive/2018-OLE/Russia-in-Syria/>
- KOZAK, CH. (2016): Russian-Syrian-Iranian coalition seizes ISIS-held Palmyra. <http://www.understandingwar.org/backgroundunder/russian-syrian-iranian-coalition-seizes-isis-held-palmyra> (18.3.2018).
- LERMAN, D. (2015): Obama Authorizes Airstrikes to Defend Syrian Rebels If Attacked. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2015-08-02/obama-authorizes-airstrikes-to-defend-syrian-rebels-if-attacked> (20.3.2018).
- MEZZOFIORE, G. (2015): Russia air strikes target Syria field hospital killing two medical staff and 10 civilians. <https://www.ibtimes.co.uk/russia-air-strikes-target-syria-field-hospital-killing-two-medical-staff-10-civilians-1525415> (17.3.2018).
- MINISTRY OF DEFENCE OF THE RUSSIAN FEDERATION (2015): Commander-in-Chief of the Russian Aerospace Forces presents facts of the attack on the Russian Su-24M aircraft carried out by the Turkish F-16 fighter in the sky over Syria on November 24. http://eng.mil.ru/en/news_page/country/more.htm?id=12066900@egNews (cit. 20.3.2018).

MINISTRY OF DEFENCE OF THE RUSSIAN FEDERATION (2016a): On February 10-16, aircraft of the Russian aviation group in the Syrian Arab Republic performed 444 combat sorties engaging 1593 terrorists' objects.

http://eng.mil.ru/en/news_page/country/more.htm?id=12078613@egNews (cit. 1.4.2018).

MINISTRY OF DEFENCE OF THE RUSSIAN FEDERATION (2016b): News.

http://eng.mil.ru/en/news_page/country.htm?objInBlock=25&fid=3&blk=10340619 (cit. 2.4.2018).

PINTO, T. (2016): The 9 Groups Fighting In Syria: Can You Guess How Many Are Supported By The United States? <http://www.globalo.com/the-9-groups-fighting-in-syria> (cit. 6.4.2018).

PORTER, G. (2015): Obama's failure on Saudi-Qatari aid to al-Qaeda affiliate.

<http://www.middleeasteye.net/columns/obama-s-fail-saudi-qatari-aid-al-qaeda-affiliate-1176814251> (cit. 15.3.2018).

OIR (2014a): History.

http://www.inherentresolve.mil/Portals/14/Documents/Mission/HISTORY_17OCT2014-JUL2017.pdf?ver=2017-07-22-095806-793 (cit. 3.3.2018).

OIR (2014b): Our mission.

<http://www.inherentresolve.mil/Portals/14/Documents/Mission/20170717-%20Updated%20Mission%20Statement%20Fact%20Sheet.pdf?ver=2017-07-17-093803-770> (cit. 3.3.2018).

OIR (2016): Strike Releases. <http://www.inherentresolve.mil/News/Strike-Releases> (cit. 1.4.2018).

REPUBLIC OF TURKEY (2018): Ministry of Foreign Affairs. http://www.mfa.gov.tr/sc_11_disisleri-bakanligi-sozcusunun-abd-savunma-bakaninin-pkk-terorizmine-yonelik-ifadeleri-hk-sc_fr.fr.mfa (cit. 5.4.2018).

RT (2015): Mystery over who bombed Turkish convoy allegedly carrying weapons to militants in Syria. <https://www.rt.com/news/323538-turkey-convoy-syria-attack> (cit. 7.4.2018).

RUSSIA BEYOND (2015): Why is Russia now bombing ISIS with long-range missiles? https://www.rbth.com/defence/2015/11/23/why-is-rusia-now-bombing-isis-with-long-range-misiles_543201 (cit. 18.3.2018).

SHAHEEN, K. (2016): MSF stops sharing Syria hospital locations after 'deliberate' attacks. The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2016/feb/18/msf-will-not-share-syria-gps-locations-after-deliberate-attacks> (cit. 7.4.2018).

SHERLOCK, R. (2011): Libya's new rulers offer weapons to Syrian rebels.

<https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/8917265/Libyas-new-rulers-offer-weapons-to-Syrian-rebels.html> (cit. 10.3.2018).

SHERLOCK, R., SPENCER, R. (2012): Muslim Brotherhood establishes militia inside Syria. <https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/9450587/Muslim-Brotherhood-establishes-militia-inside-Syria.html> (cit. 13.3.2018).

SIMON, G., STROVSKY, D. (2016): Geopolitical Interests and Information War:: US and Russia Reaction to Russia's Proposal on the Syrian Chemical Weapons Issue. Tamkang Journal of International Affairs.

<http://uu.divaportal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A909420&dswid=3275> (cit. 14.4.2018).

SOGOLOFF, N. (2017): Russia's Energy Goals in Syria. The Washington Institute. <http://www.washingtoninstitute.org/fikraforum/view/russias-energy-goals-in-syria> (cit. 13.4.2018).

STUBBS, J., WROUGHTON, L. (2015): Russia, U.S. clear way for Syria meeting after Kerry Moscow talks. Reuters. <https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-russia-usa/russia-u-s-clear-way-for-syria-meeting-after-kerry-moscow-talks-idUSKBN0TX23O20151215> (cit. 10.3.2018).

SYRIA DIRECT (2018): Syria Situation Report: March 6-March 20, 2018. <http://syriadirect.org> (cit. 13.4.2018).

SYRIAN CIVIL WAR MAP (2018): Live Map. <https://syriancivilwarmap.com> (cit. 2.5.2018).

SOHR (2016): About 440 killed and executed during the past 5 days in Der-Ezzor. <http://www.syriahr.com/en/?p=43075> (cit. 6.3.2018).

TASS (2015): Lawmakers authorize use of Russian military force for anti-IS airstrikes in Syria. <http://tass.com/politics/824795> (cit. 17.3.2018).

THE ECONOMIST (2012): The sword and the word. <https://www.economist.com/node/21554513?frsc=dg%7Ca> (cit. 4.5.2018).

THE GUARDIAN (2015): Syria army breaks through year-long Isis siege of key Aleppo air base. <https://www.theguardian.com/world/2015/nov/11/syria-army-breaks-through-year-long-isis-siege-of-key-aleppo-air-base> (cit. 20.3.2018).

THE GUARDIAN (2016): Dozens killed after suicide bombing at Shia shrine in Damascus. <https://www.theguardian.com/world/2016/jan/31/damascus-syrian-double-suicide-bombing-sayeda-zeinab> (cit. 16.3.2018).

THE WORLD BANK (2017): Data. <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=SY> (cit. 20.4.2018).

WIKIMAPIA (2018): <https://airwars.org/methodology-new-draft/> (cit. 14.3.2018).

ZBAVITELOVÁ, G. (2013): EU prohlásila Hizballáh za teroristickou organizaci. <https://www.valka.cz/14974-EU-prohlasila-Hizballah-za-teroristickou-organizaci> (cit. 26.2.2018).

ŽONCA, M. (2010): Drúzové – následovníci excentrického chalífu. Český rozhlas Plus. <https://plus.rozhlas.cz/druzove-nasledovnici-excentrickeho-chalifu-6647286> (cit. 4.5.2018).